

Regnskabsperiode 1. januar-31. december

Sammen giver
vi mere tilbage

Årsrapport 2022

Pensionskassen for Sundhedsfaglige

Godkendt på Pensionskassens generalforsamling d. 27. april 2023

Dirigent:

Helle Hjorth Bentz

Penneo dokumentnøgle: MTQ6K-NVWWP-AHAFT-5CV87-IN38N-C3QAB

Indhold

Ledelsesberetning	3
Årets resultat	3
Året der gik	3
Investeringsporteføljen	4
Risici forbundet med pensionskassens forretningsmodel	6
Markedsrisici	7
Forsikringsmæssige risici	7
Outsourcing	7
Cyberisiko	7
Dataetik	8
Kapitalforhold	8
Bonuspolitik	8
Hensættelser til pensionsaftaler	9
Usikkerhed ved indregning og måling	9
Administration	9
Pensionskassekoncernen	9
Revisionsudvalg	10
Status for opfyldelse af måltal for det underrepræsenterede køn i ledelsen	10
Klimarapportering	11
Produktoplysninger i henhold til 'Disclosureforordningen' (SFDR)	16
ESG Hoved- og nøgletalsoversigt	17
Forventninger til fremtiden	18
Begivenheder efter balancedagen	18
Ledelseshverv	19
Ledelsespåtegning	21
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	22
Resultat- og totalindkomstopgørelse	27
Balance	28
Egenkapital og Kapitalgrundlag	30
Noter	31
Supplerende beretning	54

Ledelsesberetning

Pensionskassen for Sundhedsfaglige driver pensionskassevirksomhed. Som medlemmer optager pensionskassen kost- og ernæringsfaglige, herunder oldfruer, ergoterapeuter, fysioterapeuter, bioanalytikere og jordemødre, der er berettiget og forpligtet til medlemskab af pensionskassen gennem kollektiv overenskomst eller ansættelsesaftale.

Endvidere optages også personer, der ikke har en arbejdsgiverordning, men er medlem af de faglige organisationer, der er tilknyttet pensionskassen.

Pensionskassen har organiseret sin virksomhed med investeringsaktiviteter i tilknyttede virksomheder. Det er imidlertid den samlede pensionskassekoncerns resultater, der har betydning for medlemmets pension. Hovedtallene i denne beretning er derfor præsenteret på koncernbasis medmindre andet fremgår specifikt.

Årets resultat

Koncernens resultat for 2022 blev et underskud på 627,9 mio. kr. Underskuddet foreslås af bestyrelsen overført til næste år.

Medlemsbidrag tegnet i ansættelsesforhold og pensionsydelse er som forventet stigende. Pensionskassen er i fortsat vækst, idet medlemsbidragene er 1,1 gange pensionsydelse.

Det samlede afkast før pensionsafkastskat af pensionskassens aktiver blev -5,8%.

Årets resultat vurderes at være tilfredsstillende omstændighederne taget i betragtning, og pensionskassen er stadig velkonsolideret.

Året der gik

Økonomi

2022 startede med forbedret udsigt for den globale økonomi, i takt med at covid restriktioner i de fleste lande blev udfaset. Desværre blev det spoleret af Ruslands invasion af Ukraine i februar 2022.

Inflationen, som i forvejen var steget pga. følger af covid pandemien, steg til 2 cifrede niveauer primært pga. stigende energipriser, særligt på el og naturgas.

Centralbankernes reaktion på den stigende inflation har været at hæve de korte styringsrenter, og i 2022 har den amerikanske centralbank sat renten op fra 0,25% til 4,75%, mens den europæiske centralbank (ECB) har hævet renten fra 0% til 3% i løbet af 2022. Nationalbanken har fulgt ECB og hævet renten til 2,1% siden starten af 2022.

Stigende renter dæmper den økonomiske aktivitet, men det har endnu ikke materialiseret sig markant. Det er dog forventningen, at den globale vækst falder i 2023, da både stigende energipriser og renter lægger en dæmper på forbruget.

Usikkerheden om den økonomiske situation satte også sit præg på aktiemarkederne, som globalt er faldet med 20% målt i lokalvaluta. Det spænder over store forskelle, hvor teknologiaktier faldt med 25%, mens energiaktier steg med 30%. I det hele taget er 2022 præget af tab på mange aktiver, også obligationer, som har tabt ca. 17% efter rentestigningerne.

På den måde skriver 2022 sig ind i historiebøgerne som et af de få år, hvor der har været store tab på både aktier og obligationer.

Kontorente

Pensionskassens kontorente har i 2022 været 5,0 % før skat. Kontorenten er fastsat til 6,0 % før skat for 2023. Den høje kontorente er med til at sikre medlemmerne stabile og forudsigelige pensioner.

Medlemsservice

I 2022 har medlemsservice fungeret på et stabilt niveau. Der er gennem hele året løbende blevet opnormeret på området, ligesom der har været et stort fokus på fastholdelse, uddannelse og udvikling af medarbejdere for at sikre en høj kvalitet i den telefoniske rådgivning. Dette arbejde fortsætter i de kommende år.

Sagsbehandlingstiden er i 2022 nedbragt på sager omhandlende kritisk sygdom. Dette er håndteret uden at påvirke den øvrige sagsbehandlingstid. Arbejdet med at nedbringe sagsbehandlingstiderne fortsætter i 2023 med fokus på at få forbedret medlemsoplevelsen for endnu flere af de mest udsatte medlemmer.

Mange medlemmer har gjort brug af tilbuddet om en webrådgivning i 2022. Medlemmerne er fortsat glade for muligheden i PKA, og dette tilbud bredes yderligere ud i 2023.

I sommeren 2022 fik medlemmerne et nyt servicetilbud i form af et årligt digitalt servicetjek, der på 10 minutter giver medlemmet overblik over, hvilke anbefalinger PKA har til lige netop det enkelte medlem. Mere end 25.000 medlemmer tilmeldte sig dette nye tilbud i 2022. Derudover har PKA skruet op for den proaktive kontakt til medlemmer baseret på deres aktuelle livssituation, bl.a. hvis der er en formodning om, at der er sket ændringer i deres økonomi, civilstand eller andre forhold, som kan have betydning for deres pension.

Privat opsparing

Medlemmerne tilbydes at oprette en privat opsparing i pensionskassen som et fleksibelt supplement til arbejdsgiverordningen. Den private opsparing kan oprettes som aldersopsparing, ratepension og livsvarig alderspension. Også i 2022 har mange medlemmer indbetalt til en frivillig, privat opsparing, på trods af den usikre økonomiske situation.

Investeringsporteføljen

Afkast

Det samlede afkast før pensionsafkastskat i 2022 blev på -5,8%, svarende til -3.850,1 mio. kr.

Særligt pensionskassens aktier og beholdningen af stats- og realkreditobligationer har medvirket til det negative afkast.

Dog har pensionskassen opnået et positivt afkast på særligt noterede aktier og ejendomme, som har klaret sig bedre.

Afledte finansielle instrumenter

Pensionskassen anvender i væsentligt omfang afledte finansielle instrumenter til investerings- og af-dækningsformål.

Samfundsansvar

Ansvarlighed er dybt forankret i pensionskassen og den måde, der investeres på. Det har ført til, at PKA er blevet kåret som Danmarks bedste klimainvestor af Verdensnaturfonden WWF¹ i seks ud af syv år. Som ansvarlig investor tager pensionskassen udgangspunkt i Paris-aftalens målsætning om klimaneutralitet i 2050, FN's biodiversitetskonvention, FN Global Compact, OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv og syv udvalgte verdensmål. Derudover er der særligt fokus på, at selskaber der investeres i, udviser ansvarlig

¹ WWF udgav ikke en pensionsrapport i 2022

skatteadfærd og ansvarlig vederlagsadfærd samt overholder arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder.

Investeringernes ansvarlighed sikres formelt af pensionskassens politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer, politikken for aktivt ejerskab og skattepolitikken. I 2022 tilføjede pensionskassen en særskilt politik for håndtering af afskovning. Af politikken fremgår det, at pensionskassen udfører aktivt ejerskab overfor selskaber, der er involveret i afskovning, for at afdække selskabers mål og tiltag for at forhindre afskovning og bidrage positivt til beskyttelse og genopretning af verdens skove til biodiversiteten. Der er også vedtaget en politik for ansvarlige investeringer.

Aktivt ejerskab har længe været en vigtig del af pensionskassens arbejde med ansvarlige investeringer, idet PKA har en forventning om, at positive forandringer mod mere bæredygtige forretningsmodeller bedst opnås via dialog med de selskaber, der investeres i. Dialogen har til formål at sikre selskabernes langsigtede værdiskabelse, hvorved der skabes størst mulige afkast til medlemmerne. I tilfælde af at der ikke er udsigt til, at selskabet vil forbedre sig på sigt og forsætter med at agere i strid med pensionskassens politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer, vil det resultere i, at selskabet bliver ekskluderet fra investeringsuniverset. De selskaber, der bliver ekskluderet, noteres og offentliggøres på pensionskassens hjemmeside, hvor der også findes informationer om selskaber, der er under observation samt selskaber vi er i dialog med.

Visse typer aktiviteter har pensionskassen valgt helt at undgå. Det drejer sig om kontroversielle våben, tobak, oliesand og kulmineselskaber. For selskaber, som bruger kul til fx forsyning, har pensionskassen en grænse på 20 pct. Det betyder, at hvis selskabets omsætning fra kul overstiger 20 pct., investeres der ikke i det, medmindre selskabet viser sig omstillingsparat og arbejder for at udfase sin kulan-del.

I tillæg til at ekskludere selskaber, som vurderes ikke at være ansvarlige, benytter pensionskassen ESG-rating på alle investeringer i børsnoterede aktier, hvor porteføljen skal have ca. 15 pct. højere ESG-rating end benchmark, dvs. det sammenlignelige markedsindeks. Formålet er at styrke pensionskassens ESG-profil uden at gå på kompromis med afkastet. Det betyder, at pensionskassen tilvælger selskaber, som har en høj ESG-rating og derfor også en mere ansvarlig forretningsmodel.

De seneste år er store grupper af investorer gået sammen i alliancer for at maksimere deres indflydelse overfor verdens største selskaber. Pensionskassen er som led i det aktive ejerskab en del af den verdensomspændende investoralliance Climate Action 100+, der består af 700 investorer. Herigennem følges 167 af verdens mest CO₂-udledende, børsnoterede selskaber med henblik på at få dem til at omstille deres forretningsmodel, så den bringes i overensstemmelse med Paris-aftalens mål om en CO₂-neutral verden i 2050. Medio 2023 vil første fase af initiativet blive afsluttet, hvor pensionskassen vil evaluere selskaberne, og de, som ikke har fremlagt en plan for, hvordan de vil tilpasse deres forretningsmodel til Paris-aftalen, vil pensionskassen overveje at ekskludere fra sit investeringsunivers.

Arbejdet med Climate Action 100+ går hånd i hånd med, at pensionskassen bakker op om Paris-aftalen og bestyrelsen har derfor besluttet, at pensionskassen skal være CO₂-neutral i 2050. Til det formål har PKA tilsluttet sig tre investoralliancer (Glasgow Financial Alliance for Net Zero (GFANZ), IIGCC's Paris Aligned Investment Initiative inkl. Net Zero Asset Owner Commitment og det FN-støttede Net Zero Asset Owner Alliance (NZAOA)), som udvikler rammeværk for, hvordan investorer kan arbejde hen mod CO₂-neutralitet. I den forbindelse måler PKA CO₂-udledningen fra PKA administrationens lejemål og pensionskassens investeringsportefølje og har sat delmål for reduktion af CO₂-udledningen i 2025 og 2030. Pensionskassen har i perioden 2019-21 reduceret sit CO₂-aftryk (scope 1+2) for disse tre aktivklasser med 41% (læs mere om dette under 'Klimarapportering'). Som led i arbejdet for at blive CO₂-neutral, er aktivt ejerskab et centralt værktøj, da pensionskassen investerer i det globale samfund og derfor ikke kan blive CO₂-neutral uden at samfundet også arbejder for at blive CO₂-neutral. Pensionskassen har derfor udvidet fokus på at påvirke selskaber, der investeres i, og samarbejdspartnere til også at forpligte sig til at blive CO₂-neutral inden 2050.

En væsentlig drivkraft bag pensionskassens forpligtelse til at blive CO₂-neutral er den risiko, der knytter sig til selskaber, som ikke er bæredygtige. Særligt risici relateret til klimaforandringer er trådt i forgrunden de senere år, og pensionskassen møder stadig større krav til håndtering af klimarelaterede

finansielle risici. Pensionskassen har siden 2021 årligt udgivet en TCFD-rapport om klimarelaterede finansielle risici. TCFD – Taskforce on Climate-related Financial Disclosures – er et værktøj for virksomheder og investorer til at opgøre og overvåge finansielle klimarisici. I pensionskassens TCFD-rapport 2023 beskrives, hvordan der tages højde for finansielle klimarisici i selskabsledelse, strategi, risikostyring og nøgletal.

Bæredygtighed vil blive bedre belyst i de kommende år, ikke mindst som følge af EU's sustainable finance-dagsorden. For pensionskassen er det især disclosure- og taksonomi-forordningerne, der har stor indflydelse på rapportering og data om bæredygtighed. Disclosure-forordningen fastsætter en række oplysningskrav for både pensionskassen og investeringsproduktet. Dette omfatter bl.a. en beskrivelse af investeringernes bæredygtighed samt bæredygtighedsrisici og en række bæredygtighedsindikatorer inden for ESG. Taksonomi-forordningen er EU's bæredygtighedsleksikon, hvor investorer kan finde oplysninger om, hvilke krav der er til økonomiske aktiviteter, der er bæredygtige i EU-sammenhæng. Pensionskassen udbygger løbende oplysninger om bæredygtighed til medlemmer, på hjemmesiden og i rapporter om bæredygtighed. Det vil bl.a. indebære, at der kommer flere data om, hvordan investeringerne påvirker miljø, sociale- og ledelsesmæssige forhold. I starten vil data dog være ufuldstændige og behæftet med stor usikkerhed, da mange virksomheder ikke har erfaring med at oplyse ESG-data.

Den næste udfordring for selskaber og investorer bliver at indtænke biodiversitet. Sunde samfund, modstandsdygtige økonomier og selskaber i vækst er afhængige af naturen. World Economic Forum (WEF) skønner, at 279.000 mia. kr. af verdens økonomiske værdiskabelse, svarende til mere end 50 % af verdens samlede BNP, er i moderat eller høj grad afhængig af naturen og dermed biodiversiteten. Biodiversiteten er afgørende for økosystemers overlevelse og under stort pres, da en stor del allerede er forsvundet. Ifølge WEF har menneskeheden således udryddet 83 % af alle vilde pattedyr og halvdelen af alle planter, forårsaget alvorlige ændringer af klodens økosystemer og en million arter er i fare for udryddelse i de kommende årtier. Af disse årsager mødtes regeringer fra hele verden i Montreal, Canada i december 2022 til FN's biodiversitetskonference (COP15) for at blive enige om et nye mål, der skal vejlede den globale indsats frem til 2030 for at standse og vende tab af natur. I 2023 forventes det, at nye værktøjer vil blive etableret, som skal hjælpe investorer med tage bedre hensyn til biodiversitet, bl.a. en global investoralliance Nature100+, der vil have fokus på at gå i dialog med de 100 største børsnoterede selskabers om deres ambitioner og indsatser for håndtering af tab af natur og biodiversitet. Endvidere ventes TNFD – Taskforce on Nature-related Financial Disclosures-rammeverket at blive taget i brug. Det er et værktøj for virksomheder og investorer til at opgøre og overvåge finansielle biodiversitetsrisici efter samme fremgangsmåde som i TCFD.

Pensionskasserne i PKA arbejder strategisk mod et mål at investere 15 % af formuen i grønne aktiver inden udgangen af 2025 og 20 % inden udgangen af 2030, ligesom der støttes op om pensionsbranchens tilsagn om at investere yderligere 350 mia. kr. i klimarelaterede investeringer inden udgangen af 2030. I midten af 2022 havde PKA grønne investeringer for 37,1 mia. kr., svarende til 12,6 % af nettoformuen. I 2023 vil fokus fortsat være på at foretage grønne investeringer, der sikrer gode afkast til medlemmerne.

Ligesom for den grønne del af porteføljen er der også en ambition for porteføljens sociale profil. PKA har en målsætning om at investere 10 mia. kr. i aktiver, der fremmer sociale forhold inden udgangen af 2025. I midten af 2022 havde PKA 6,2 mia. kr. i sociale investeringer. Sociale investeringer findes blandt andet inden for mikrofinans, sociale obligationer og ejendomsprojekter med en social vinkel (fx ældreboliger med fokus på socialt fællesskab).

Risici forbundet med pensionskassens forretningsmodel

Pensionskassens forretningsmodel er i et risikoperspektiv simpel. Modellen bygger på en overenskomstbaseret, kollektiv og solidarisk arbejdsmarkedspensionsordning.

Pensionskassen har endvidere mulighed for at optage medlemmer uden for overenskomsten, så længe de er medlemmer af de faglige organisationer. Medlemmerne har mulighed for at tegne supplerende privat opsparing i pensionskassen.

De væsentligste risici knytter sig til markedsrisici, forsikringsmæssige risici, outsourcing og cyberrisiko.

Markedsrisici

Pensionskassen udbyder et gennemsnitsrenteprodukt. Nye medlemmer optages på et betinget grundlag med en grundlagsrente på -1,0%. Pensionskassen har stadig en del medlemmer med grundlagsrenter på mellem 0% og 4,25%. Dette medfører en eksponering mod renterisiko, som løbende afdekkes.

Pensionskassen ønsker at levere robuste pensioner til sine medlemmer. Dette sikres ved en langsigtet investeringsstrategi, hvor målet er at opnå høje, stabile afkast på en ansvarlig måde, der som minimum kan honorere afkastkravet fra de udmeldte pensioner. Et vedvarende lavt afkast på investeringsaktiverne eller store finansielle tab er en risiko mod at kunne levere robuste pensioner. Den eksponering er pensionskassens markedsrisiko. Risikoen afdekkes ved at sprede investeringerne i en række forskellige aktivklasser.

Der investeres kollektivt for medlemmerne. Eventuelle tab på investeringerne skal dækkes af kollektivet, men andelen af bonuspotentialer i pensionskassen sikrer, at eventuelle tab på de finansielle markeder ikke overvæltes på medlemmernes opsparing i de enkelte år, men at medlemmerne i stedet får tilskrevet den til enhver tid udmeldte kontorente.

Risikotagning er en forudsætning for at opnå et tilstrækkeligt afkast til at sikre robuste pensioner. Det er i den sammenhæng en væsentlig opgave for bestyrelsen at fastlægge den ønskede risikoappetit i form af den valgte investeringsstrategi.

Pensionskassens risikoappetit er fastsat ud fra to mål. Pensionskassen beskytter medlemmernes udmeldte pensioner i risikostyringsmodellen (PBG), og pensionskassen overholder gældende regulatoriske solvensregler (SCR). Bestyrelsen fastsætter i sin risikostyringspolitik de risikomæssige rammer for pensionskassen i forhold til både de udmeldte pensioner og de garanterede pensioner.

Forsikringsmæssige risici

Pensionskassen giver livsvarige pensioner og er således risikomæssigt eksponeret mod ændringer i den forventede levealder blandt medlemmerne.

Pensionskassen er en solidarisk ordning med invaliditetsdækning uden krav om helbredsoplysninger ved optagelse. Pensionskassen er risikomæssigt eksponeret mod udviklingen i førtidspensioneringen af medlemmerne.

Pensionskassen overvåger udviklingen i de forsikringsmæssige risici tæt og hensætter i henhold til Finanstilsynets levetidsbenchmark.

Outsourcing

Pensionskassen anvender outsourcing i væsentligt omfang. Der er direkte outsourcing til PKA A/S, der igen har videreoutsourcet en stor del af driften til Forca A/S. Administration af ejendomsinvesteringer er outsourcet til DEAS A/S og Newsec Property Asset Management Denmark A/S.

Opgaver relateret til den interne audit funktion varetages af EY.

Risikoen styres i form af kontroller og serviceleveranceaftaler.

Cyberisiko

Cyberisiko udgør en væsentlig operationel risiko, som pensionskassen har et stigende fokus på. Pensionskassen har en cyberisiko forbundet med medarbejderes anvendelse af It-infrastrukturen som Forca stiller til rådighed. Alt arbejde forbundet med It-drift, -sikkerhed og administration er videreoutsourcet til Forca, der gennemfører en lang række faste sikkerhedsopgaver i et skemalagt årshjul, ligesom der på daglig basis sker bl.a. overvågning af internt netværk, overvågning af internettrafik fra Firewalls, scanning af al internettrafik og alle mails samt kontrol af alle driftsafviklinger.

Dataetik

Bestyrelsen vedtog i 2021 dataetiske retningslinjer og principper for arbejdet med dataetik. PKA har implementeret dataetik som en integreret del af projekter samt driftsudvikling.

I 2022 har der været særligt fokus på at sikre organisatorisk forankring i PKA.

PKA's dataetiske retningslinjer samt principper findes på pka.dk/dataetik.

Kapitalforhold

Det samlede kapitalgrundlag til dækning af solvenskapitalkrav (SCR) udgør 11.574,1 mio. kr. ultimo 2022 mod 12.500,3 mio. kr. ultimo 2021.

Solvenskravet (SCR) er opgjort efter standardmodellen. Pensionskassen er fra ultimo 2022 overgået til at benytte en simulationsbaseret model til beregning af solvenskapitalkravet. Den nye opgørelse er ikke fuldt sammenlignelig med den hidtidige. Pr. 1. januar 2022 blev SCR opgjort til 4.276,4 mio. kr. og udgør ultimo 2022 3.744,1 mio. kr.

Nøgletallet Solvensdækning i % udarbejdes alene for pensionskassen, og der udarbejdes ikke nøgletal for koncernen, da denne kun omfatter en pensionskasse. Solvensdækning i % for de sidste fem år er præsenteret i nedenstående tabel.

Solvensdækning i %

	2018	2019	2020	2021	2022
Solvensdækning i %	391	360	351	292	309

Følsomhedsanalysen er præsenteret i pensionskassens Rapport om solvens og finansiell situation (SFCR) 2022, som er tilgængelig på hjemmesiden: <https://pka.dk/>.

Bonuspolitik

Udgangspunktet for pensionsordningen er, at aftaleparterne har besluttet en kollektiv og solidarisk tilgang med ensartede pensioner, hvor alle medlemmerne så vidt muligt stilles ens:

- Ingen helbredsoplysninger ved optagelse
- Samme afkast, uafhængigt af optagelsestidspunkt og garantiniveau
- Samme pris for forsikringer under hensyn til alder
- Samme pris for administration

Når bonussatserne bliver fastlagt, sker det ud fra denne målsætning og ønsket om at sikre en stabil udvikling over tid i medlemmernes pensioner. Bonussatserne skal understøtte bestyrelsens fastlagte investeringsstrategi samt de lovmæssige krav til rimelighed og minimumskapital.

Alle medlemmer får den samme kontorente tilskrevet deres depoter. Tilskrivningen tager højde for det enkelte medlems garantiniveau og beregningsforudsætninger og sikrer på den måde rimeligheden for alle medlemmer. Renteniveauet er faldet betydeligt de seneste år – om end renten er steget betragtelig i 2022 - samtidig med, at levetiden er steget. Beregningsforudsætningerne for nye aftaler er løbende justeret til denne udvikling. Situationen er imidlertid, at pensioner, der er baseret på ældre beregningsforudsætninger med høj rente og/eller kortere forventet levetid, er højere, end de ville være, hvis de nuværende beregningsforudsætninger blev brugt. Derfor reguleres disse medlemmers pensioner først, når pensionen beregnet med de nyeste beregningsforudsætninger, kan give anledning til en forhøjelse. Målet er over tid at ensarte alle medlemmernes garantiniveau og evne til at bære tab.

Den kollektive og solidariske tilgang betyder, at eventuelle underskud, uanset oprindelse, kan dækkes af pensionskassens reserver efter kollektive og solidariske principper. Bonuspotentialer – hensat kollektivt eller individuelt – kan fuldt ud anvendes til at dække medlemmernes andel af et underskud.

Egenkapitalen i pensionskassen ejes af medlemmerne, og resultatet tilgår i sin helhed altid medlemmerne.

Pensionskassen har i 2022 udbetalt 64 mio. kr. i tillæg til pensionerne, som er finansieret af egenkapitalen. Tillæggene er givet til medlemmer, som fravalgte deres høje garantiniveau ved omvalget i 2008. Pensionskassen forventer, at der i 2023 bliver udbetalt et lignende beløb fra egenkapitalen, som tillæg til pensionerne. Pensionskassens bestyrelse kan til enhver tid nedsætte eller helt fjerne tillæggene.

Hensættelser til pensionsaftaler

Hensættelserne til pensionsaftaler er i 2022 faldet med 2.409,0 mio. kr. til 52.237,4 mio. kr.

Hensættelserne er særligt påvirket af stigninger i renten samt opdaterede forudsætninger om invaliditet og levetid.

Usikkerhed ved indregning og måling

Ved udarbejdelsen af årsrapporten foretages en række skøn og vurderinger om fremtidige forhold, som har indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser.

De væsentligste områder omfatter de pensionsmæssige forpligtelser samt værdiansættelse af unoterede investeringer og ejendomme. Områderne er de samme som ved udarbejdelse af årsrapporten for 2021.

Ledelsen vurderer, at de anvendte forudsætninger er forsvarlige, men forbundet med en vis usikkerhed.

Regnskabsmæssige skøn er beskrevet nærmere i note 1 "Anvendt regnskabspraksis".

Administration

Pensionskassen og de tilknyttede virksomheder administreres af PKA A/S. Direktionen består af administrerende direktør Jon Steingrim Johnsen.

Direktionen, direktørkredsen, den ansvarshavende aktuar samt nøglepersonerne i henhold til kravene fra Solvens-II reglerne er alle ansat i pensionskassen.

Pensionskassekoncernen

Pensionskassens tilknyttede (100% ejede) virksomheder pr. 31. december 2022:

- Sundhedsfagliges Ejendomsselskab

Pensionskassens ejendomsaktieselskab

Selskaberne har til formål at eje og drive fast ejendom med henblik på at opnå langsigtet forrentning af den investerede kapital.

Selskabernes resultat for 2022 udgør et overskud på 146,7 mio. kr., der er påvirket af værdiregulering af ejendomme, hvilket er i overensstemmelse med forventningerne.

Sundhedsfagliges Ejendomsaktieselskab deltager i interessentskaber sammen med andre ejendomsaktieselskaber tilknyttet PKA. Interessentskaberne offentliggør ikke selvstændige årsrapporter under henvisning til bestemmelserne i årsregnskabsloven. Interessentskaberne indarbejdes pro rata i interessenternes årsregnskaber.

Revisionsudvalg

I henhold til lovgivningen skal pensionskassen etablere et revisionsudvalg. Formanden skal være uafhængig og mindst et medlem skal have kvalifikationer indenfor regnskabsvæsen eller revision.

Formanden for revisionsudvalget er Louise Caroline Mogensen, som opfylder kravene om både uafhængighed og kvalifikationer indenfor regnskabsvæsen eller revision. De øvrige medlemmer af revisionsudvalget er Brian Errebo-Jensen og Lisa Lund Holst.

Status for opfyldelse af måltal for det underrepræsenterede køn i ledelsen

Der er i lov om finansiel virksomhed krav om, at finansielle virksomheder skal opstille måltal for den kønsmæssige repræsentation i bestyrelsen samt udarbejde en politik for ligerepræsentation i ledelseslagene under bestyrelsen, hvis der er en underrepræsentation af det ene køn i henholdsvis bestyrelsen og i ledelseslagene under bestyrelsen. Der er underrepræsentation, hvis det ene køn er repræsenteret med mindre end 40%.

Reglerne om måltal for kønsrepræsentation i bestyrelsen tager udgangspunkt i de generalforsamlingsvalgte medlemmer af bestyrelsen, men i pensionskassen udpeges et flertal af bestyrelsesmedlemmerne af overenskomstparterne. Det bliver på den baggrund ikke retvisende at vedtage måltal for de generalforsamlingsvalgte medlemmer af bestyrelsen. Bestyrelsen har derfor for 2022 fastsat et måltal for den kønsmæssige sammensætning af den samlede bestyrelse.

Bestyrelsen har besluttet, at måltallet for mænd i bestyrelsen for 2022 skal være mindst 12 % og måltallet for kvinder i bestyrelsen for 2022 skal være mindst 40 %. Ved fastsættelsen af måltallet er der taget særlige hensyn til, at der er en meget høj andel af kvinder i pensionskassens medlemskreds, og at der altid bør være mindst to mænd repræsenteret i bestyrelsen. Ved årets udgang var den kønsmæssige andel i bestyrelsen sådan, at der var 31 % mænd og 69 % kvinder i bestyrelsen.

De opstillede måltal er således opfyldt.

Der er ikke vedtaget en politik for ligerepræsentation i ledelseslagene under bestyrelsen i pensionskassen, da pensionskassen totaladministreres af PKA A/S. PKA A/S havde pr. 31. december 2022 47% kvinder og 53% mænd i ledelseslagene under bestyrelsen. Bestyrelsen i PKA A/S har udarbejdet politik for kønsdiversitet på øvrige ledelsesniveauer for at fastholde fokus på at understøtte kønsdiversiteten i selskabet, selvom der ikke er et formelt krav herom.

Med virkning fra 1. januar 2023 er reglerne for fastsættelse af måltal for kønsrepræsentation ændret, det indebærer en indsnævring af kredsen omfattet af måltal, skærpede krav til fastsættelse af måltal og skærpet rapporteringspligt. Indhold og implementering af de ændrede regler drøftes i bestyrelsen i forbindelse med bestyrelsens fastsættelse af måltal for kønsrepræsentation for 2023 på bestyrelsesmødet i februar 2023.

Klimarapportering

Klimarapporteringen er en ny fælles branchehenstilling fra Forsikring & Pension (F&P) og en udløber af regeringens klimapartnerskab for den finansielle sektor, hvor pensionskassen sammen med resten af sektoren har forpligtet sig til at bidrage aktivt til regeringens målsætningen om, at Danmark skal reducere CO₂-udledningen med 70 % inden 2030, 100% inden 2045 og 110% inden 2050.

Branchehenstillingen for F&P's klimarapportering indeholder Finanssektorens indsats på fire områder, der er vedtaget af finanssektorens klimapartnerskab. Den er opdelt i to dele, hvor del 1 er "følg eller forklar", og del 2 er frivillig. Del 1 omfatter pensionskassens indsats indenfor de fire områder, og inkluderer følgende rapportering:

- **Investeringsernes CO₂-aftryk:** 1) måling af CO₂-udledning fra den samlede beholdning af investeringsaktiver (scope 1+2), herunder aktiver der investeres på vegne af kunderne og 2) måling af CO₂-aftryk (scope 1+2). Scope 3 er fortsat en del af den frivillige del 2 - se nedenfor.
- **Aktivt engagement i klimaforbedringer:** 1) redegørelse for aktivt ejerskab i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed § 159; 2) opgørelse af antal dialoger om klimaforandringer udført som led i pensionskassens aktive ejerskab; og 3) beskrivelse af hvorledes ejendomsinvesteringers bæredygtighed er indarbejdet i pensionskassens retningslinjer og investeringsprocesser
- **Bæredygtighed i forretningsmodeller:** 1) beskrivelse af hvorledes Paris-aftalen er indarbejdet i pensionskassens retningslinjer og investeringsprocesser
- **Virksomhedens egne udledninger:** 1) måling af CO₂-Scope 1 fra direkte emissioner fra virksomhedens forbrænding af egne brændsler og materialer; 2) måling af CO₂-Scope 2 fra indirekte emissioner, der stammer fra den energi, der er brugt til at producere elektricitet, fjernvarme og fjernkøling som virksomheden har købt af en 3. part til virksomhedens eget brug; 3) måling af virksomhedens forbrug af vedvarende energiandel inden for scope 1 og 2, som beregnes på baggrund af forbrug af certificeret grøn energi; og 4) måling af energiforbrug, hvilket beregnes som den forbrugte energi fra scope 1 og 2 (også fra vedvarende energikilder) multipliceret med konverteringsfaktorer. Scope 3 er fortsat en del af den frivillige del 2 – se nedenfor.

Del 2 omfatter pensionskassens indsats på yderligere frivillige initiativer og pensionskassen har valgt at rapportere på følgende af de frivillige indsatser for 2022:

- **Investeringsernes CO₂-aftryk:** 1) måling af CO₂-udledning fra den samlede beholdning af investeringsaktiver (scope 3), herunder aktiver der investeres på vegne af kunderne og 2) måling af CO₂-aftryk (scope 3).
- **Aktivt engagement i klimaforbedringer:** måling af bæredygtighedscertificerede ejendomsinvesteringer opdelt i hhv. "eksisterende byggeri" og "nybyggeri" – begge kategorier for danske ejendomme.

Læs mere om F&P's klimarapportering – branchehenstilling [her](#).

Rapportering af pensionskassens indsats på de fire områder omfatter for 2022 del 1 og dele af den frivillige del 2, jf. nedenstående tabel. Regnskabspraksis bag pensionskassens indsats inden for hvert af de fire områder forklares under tabellen.

Klimarapportering	Enhed	Mål	2022	2021	2020	2019
1. Investeringernes CO2-aftryk						
1.1 Scope 1 og 2						
- CO2-udledning fra investeringsaktiver	Tons	-	1.045.209	1.077.369	1.227.616	1.638.043
- CO2-aftryk	Tons/mio. kr.	-29% ²	5,80	7,65	9,47	13,4
1.2 Scope 1, 2 og 3						
- CO2-udledning fra investeringsaktiver	Tons	-	8.384.229	-	-	-
- CO2-aftryk	Tons/mio. kr.	-50% ³	46,2	-	-	-
1.3 CO2-besparelser ved ejerskab af grøn infrastruktur, pensionskassens andel	Tons	-	800.433	635.428	594.233	536.922
2. Aktivt ejerskab i klimaforbedringer						
2.1 Dialoger ifbm. aktivt ejerskab						
- Egne dialoger	Stk.	-	0	0	0	0
- Dialoger via climate action 100+ som lead/co-lead		-	0	0	0	0
- Dialoger via ESG-ratingbureau	Stk.	-	851	677	583	367
- Dialoger i alt	Stk.	-	851	677	583	367
2.2 Ejendomsinvesteringers bæredygtighed	Ejendomsinvesteringers bæredygtighed er indarbejdet i pensionskassens retningslinjer for ansvarlige investeringer. Læs mere om pensionskassens tilgang til bæredygtige ejendomme https://ansvarlige-investeringer.dk/baeredygtige-ejendomme .					
2.3 Bæredygtighedscertificerede ejendomme						
- Eksisterende byggeri	%	-	13,0	11,9	12,5	11,9
- Nybyggeri	%	-	58,7	29,6	21,3	18,8
3. Bæredygtighed i forretningsmodeller						
3.1 Tilslutning til Paris-aftalen	Tilslutning til Paris-aftalen er indarbejdet i pensionskassens retningslinjer for ansvarlige investeringer samt i pensionskassens investeringsstrategi. Der henvises til pensionskassens retningslinjer for ansvarlige investeringer https://ansvarlige-investeringer.dk/politikker-og-retningslinjer					
4. Virksomhedens egne udledninger ⁴						
4.1 CO2-scope 1	Tons	100%	17,1	14,5	19,3	19,0
4.2 CO2-scope 2 – markedsbaseret	Tons	100%	4,8	6,2	8,0	32,9
CO2-scope 2 - lokationsbaseret	Tons	-	27,2	24,1	30,4	46,3
4.3 Vedvarende energiandel						
- Indkøbt	%	-	41,2	40,7	38,5	31,9
- Egenproduceret	%	-	0,0	0,0	0	0
4.4 Energiforbrug	GJ	-	1.261,6	1.105,5	1.197,0	1.162,6

² PKA's 2025 CO2-reduktionsmål er -29% og inkluderer scope 1 og 2

³ PKA's CO2-reduktionsmål på -50% er for 2030 og inkluderer scope 3

⁴ Metode beskrevet nedenfor i afsnittet om ESG-Hoved- og nøgletal for egne forhold

1. Investeringsernes CO2 - aftryk

Pensionskassen forpligtede sig i investeringsstrategien 2019 til Paris-aftalen, og derved at arbejde for at blive CO2-neutral inden 2050. Den 1. marts 2021 konkretiserede pensionskassen denne forpligtelse ved at tilslutte sig to globale initiativer, henholdsvis IIGCC' Paris Aligned Investment Initiative⁵ og Net Zero Asset Owner Alliance (NZAOA). Pensionskassen har endvidere forpligtet sig til at benytte F&P's klimarapportering.

Pensionskassen har i den forbindelse forpligtet sig til at indfri en række krav, herunder at sætte et delmål for CO2-reduktion for 2025 og 2030 med 2019 som base-line-år samt årligt rapportere på porteføljens CO2-aftryk og CO2-udledning i ledelsesrapporten.

Pensionskassens måling af porteføljens CO2-udledning og CO2-aftryk for hhv. scope 1 og 2, samt scope 1, 2 og 3, som fremgår af tabellen under '1.1 Scope 1 og 2' og '1.2 Scope 1, 2 og 3', indeholder pr. dags dato pensionskassens beholdning for de fire aktivklasser:

1. Børsnoterede aktier
2. Børsnoterede obligationer (herunder erhvervs-, real- og statsobligationer)
3. Derivater
4. Direkte ejendomsinvesteringer

Det er en udvidelse af aktivklasser fra sidste år, hvor der blev målt og rapporteret på børsnoterede aktier, børsnoterede erhvervsobligationer og direkte ejendomsinvesteringer. Pensionskassen arbejder også på at skaffe CO2-data for alle unoterede investeringer såsom infrastruktur og unoterede aktier. Pensionskassen har valgt også at opgøre porteføljen af derivaters CO2-udledning og -aftryk, selvom det ikke er standardpraksis. Det skyldes, at pensionskassen også benytter derivater som investering.

Pensionskassens 2025-delmål for CO2-aftryksreduktion for scope 1 og 2 er 29% samlet for de fire aktivklasser. Pensionskassens 2030-delmål for CO2-aftryksreduktion for scope 1, 2 og 3 er 50% samlet for de fire aktivklasser samt investeringer i infrastruktur, der forventes indfaset fra 2023.

Pensionskassens rapportering i år omfatter desuden også scope 3, som tegner sig for den klart største del af CO2-udslippet fra pensionskassens investeringer. Det er ikke overraskende, idet scope 3 omfatter udledninger i hele værdikæden. Den ene virksomheds scope 3-udledning kan samtidig være en anden virksomheds scope 1, 2 eller 3, så en given udledning tæller sandsynligvis med i flere CO2-regnskaber.

Porteføljens CO2-udledning og -aftryk er opgjort i overensstemmelse med "CO2-model for den finansielle sektor" udarbejdet af FinansDanmark og F&P, og er i overensstemmelse med EU's disclosure-forordning, TCFD, NZAOA, og IIGCC's Paris Aligned Investment Initiative's rammeværk.

I dette års klimarapportering er investeringernes CO2-udledning og CO2-aftryk opgjort på baggrund af data fra ISS ESG og ikke MSCI. Det skal ses i sammenhæng med ikrafttrædelsen af EU's disclosure-forordning, som medfører, at pensionskassen og andre investorer skal offentliggøre en række bæredygtighedsdata. Heriblandt er CO2-udledninger og -aftryk. Pensionskassen bruger data fra ISS ESG til rapportering på disclosure-forordningen.

CO2-udledning og CO2-aftryk

CO2-udledning måler PKA's forholdsmæssige ejerandel af CO2-udledningen fra de selskaber og ejendomme PKA har investeret i.

CO2-aftrykket normaliserer CO2-udledningen i forhold til markedsværdien af PKA's investeringer i de nævnte selskaber og ejendomme.

CO2 scope 1, 2 og 3

Scope 1 er direkte udledninger fra kilder, som er kontrolleret og ejet af virksomheden.

Scope 2 er indirekte udledninger, der knytter sig til virksomhedens brug af varme og strøm.

Scope 3 dækker over indirekte udledninger, fx leverandørers CO2-udledninger.

⁵ PKA har forpligtet sig til Net Zero Asset Owner Commitment, der er en del af Paris Aligned Investment Initiative

1.1 Børsnoterede aktier og børsnoterede obligationer

Ved estimering af CO₂-udledning for børsnoterede aktier og børsnoterede obligationer anvendes følgende formel:

$$\text{Totale CO}_2\text{-udledninger: } \sum_i \left(\frac{\text{investeringsværdi}_i}{\text{selskabsværdi(EVIC)}_i} * \text{selskabets CO}_2\text{udledning}_i \right)$$

Ved estimering af CO₂-aftryk for børsnoterede aktier anvendes følgende formel:

$$\text{CO}_2\text{-aftryk: } \sum_i \frac{\left(\frac{\text{investeringsværdi}_i}{\text{selskabsværdi(EVIC)}_i} * \text{selskabets CO}_2\text{udledning}_i \right)}{\text{Værdi af samlede investeringer i børsnoterede aktier}}$$

Ved estimering af CO₂-aftryk for børsnoterede obligationer anvendes følgende formel:

$$\text{CO}_2\text{-aftryk: } \sum_i \frac{\left(\frac{\text{investeringsværdi}_i}{\text{selskabsværdi(EVIC)}_i} * \text{selskabets CO}_2\text{udledning}_i \right)}{\text{Værdi af samlede investeringer i børsnoterede obligationer}}$$

Til at måle CO₂-udledning og CO₂-aftryk af porteføljen i 2022 anvendes data fra ultimo 2021, fordi data for CO₂ først er tilgængelig med op til et års forsinkelse.

1.2 Direkte ejendomsinvesteringer

CO₂-udledningen for ejendomme er beregnet på baggrund af energimærker. Med udgangspunkt i energimærket for de enkelte ejendomme beregnes energiforbruget for porteføljen ud fra emissionsfaktorer offentliggjort af Energistyrelsen. Boligejendomme og erhverv beregnes særskilt.

Ved estimering af CO₂-udledning for direkte ejendomsinvesteringer anvendes følgende formel:

$$\text{Totale CO}_2\text{-udledninger}^6: \sum_b \left(\frac{\text{investeringsværdi i bygningen}_b}{\text{ejendomsværdi}_b} * \text{bygningens CO}_2\text{udledning}_b \right)$$

Ved estimering af CO₂-aftryk for direkte ejendomsinvesteringer anvendes følgende formel:

$$\text{CO}_2\text{-aftryk: } \sum_b \frac{\left(\frac{\text{investeringsværdi i bygningen}_b}{\text{ejendomsværdi}_b} * \text{bygningens CO}_2\text{udledning}_b \right)}{\text{Værdi af samlede portefølje af direkte ejendomsinvesteringer}}$$

Beregningerne er foretaget for pensionskassens direkte ejendomsinvesteringer. Udenlandske ejendomsfonde og ejendoms lån er ikke medtaget.

1.3 CO₂-besparelser ved ejerskab af grøn infrastruktur

Siden 2010 har pensionskassen investeret aktivt i grøn infrastruktur inden for vedvarende energi. I 2022 udgjorde pensionskassens beholdning af grøn infrastruktur 16,7 mia. kr., der bidrager til at nedbringe samfundets CO₂-udledning, da den CO₂-lave vedvarende energi produceret af vind- og solenergi ellers ville være produceret med fossil energi, som fx kul, der udleder store mængder CO₂. Endvidere bidrager investeringerne til pensionskassens ambitiøse målsætning om at have investeret 15% af formuen i grønne investeringer inden 2025 og 20% inden 2030.

Ved estimering af CO₂-besparelser tages udgangspunkt i investeringernes aktuelle årlige energiproduktion og pensionskassens ejerandel heri. CO₂-besparelserne udregnes med hjælp af det internationale energiagenturs (International Energy Agency/IEA) anerkendte metode ved at benytte gennemsnitsudledninger fra ikke-vedvarende energiproduktion i landene, hvor pensionskassens aktiver er placeret. Den aktuelle konvertering (CO₂ pr. kWh) afhænger af energimixet i markedet, hvor den vedvarende energi bliver solgt. Konverteringsfaktoren hentes fra IEA.

Pensionskassens investeringer i form af lån til infrastrukturprojekter indgår ikke i opgørelsen, da der pt. ikke findes en metode der medtager gæld. Pensionskassen forventer at medtage gæld i opgørelsen for 2022 til næste år.

⁶ [b = bygning]

Det videre arbejde med pensionskassens net zero strategi

For at kunne levere på CO2-reduktionsmål fremadrettet, er pensionskassen afhængig af at aktivklasserne som helhed bidrager ved at reducere deres CO2-udledning og CO2-aftryk. Det vil ske når selskaberne, som pensionskassen investerer i, for alvor begynder at reducere deres CO2-udledning og CO2-aftryk. Dette forventes at ske på sigt i takt med at selskaberne selv forpligter sig til at blive CO2-neutrale inden 2050. For direkte investeringer, som pensionskassens ejendomsinvesteringer, har pensionskassen udarbejdet egen strategi med CO2-reducerende tiltag (se 'Ejendomsinvesteringers bæredygtighed' nedenfor).

Med det nuværende set-up for at indhente data mere systematisk forventes, at der i kommende rapporter i højere grad vil kunne vises en udvikling over tid. Dog vil data fortsat være præget af tilføjelsen af flere aktivklasser (infrastruktur, private equity og andet unoteret), bedre og mere data for scope 3 og højere kvalitet af data for de børsnoterede investeringer i takt med at ESG-rapportering implementeres og modnes i virksomheder, særligt indenfor EU.

2. Aktivt engagement i klimaforbedringer

2.1 Aktivt ejerskab

Pensionskassens politik for aktivt ejerskab er senest revideret i foråret 2023 i henhold til krav i Lov om finansiel virksomhed (§ 159), om hvordan der skal overvåges, føres dialog, udøves stemmerettigheder, samarbejdes med andre aktionærer, kommunikeres med relevante interessenter og for hvordan faktiske og potentielle konflikter i forbindelse med det aktive ejerskab skal håndteres. Politikken gælder for pensionskassens investeringer i børsnoterede selskaber. Via aktivt ejerskab opfordrer pensionskassen selskaber til at tilslutte sig til Paris-aftalens målsætninger og derved forpligte sig til at blive CO2-neutral inden 2050 dels gennem afstemning på selskabers generalforsamlinger, dels i dialog med selskaber. Dette er specificeret i pensionskassens politik for aktivt ejerskab.

Ved udmøntning af politikken, samarbejder pensionskassen med EOS at Federated Hermes (EOS). EOS udøver aktivt ejerskab, stemmer på generalforsamlinger og går i dialog med selskaber på pensionskassens vegne. Gennem EOS har pensionskassen mulighed for at gå i dialog med et større antal selskaber samt maksimere sin indflydelse sammen med andre investorer. Dialogerne gennem EOS rapporteres i tabellen under '2.1 dialoger ifbm. aktivt ejerskab' via 'ESG-ratingbureau', hvor der fremgår at EOS i 2022 havde 851 klima-relaterede dialoger på pensionskassens vegne.

Pensionskassen deltager aktivt i investorkoalitioner bl.a. i initiativet Climate Action 100+, som taler på vegne af 700 investorer med ca. 467.000 mia. DKK under forvaltning. Herigennem overvåges og føres dialog med 166 af verdens største og mest klimabelastende selskaber. Når fase 1 af initiativet slutter i efteråret 2023, vil pensionskassen evaluere selskaberne, ift. om de har fremlagt planer for omstilling af deres forretningsmodel, så den efterlever Paris-aftalens mål. Hvis ikke vil pensionskassens overveje at frasælge sine investeringer i selskaberne og placere dem på pensionskassens negativliste. I 2023 forventer pensionskassen at øge sit aktive ejerskab yderligere med nye initiativer, bl.a. Nature100, der omhandler dialog med selskaber, som er særlig eksponeret for at skade biodiversitet, Net Zero Engagement Initiative, der går ud på at bruge aktivt ejerskab som løftestang til at fremme investorernes net-zero målsætninger overfor de 100 selskaber, som ikke er del af det eksisterende Climate Action100+-initiativ, men som udleder næstmest CO2 i forhold til CA100+-selskaberne, og et bankinitiativ som vil have fokus på bedre klimahåndtering i banksektoren.

2.2 Ejendomsinvesteringers bæredygtighed

For at imødegå klimaforandringer, har pensionskassens bestyrelse vedtaget, at for nye investeringer i ejendomme og den eksisterende boligmasse skal forhold ud over de lovgivningsmæssige krav tænkes ind i projekterne, hvilket også fremgår af pensionskassens retningslinjer for ansvarlige investeringer. Derfor har pensionskassen haft en målsætning om, at den gennemsnitlige energimærkning blev opgraderet fra klasse D i 2008 til B i 2020 på hele porteføljen på ca. 1 mio. m². Dette mål er nu realiseret, og målet frem mod 2025 er, at pensionskassens ejendomme skal have et gennemsnit af energimærker mellem klasse A og B, hvilket svarer til en yderligere reduktion af ejendomsporteføljens CO2-udledning på 50%.

2025-målet skal opnås ved bl.a. energirenovering af eksisterende ejendomme, produktion af vedvarende energi via solceller og vindturbiner, affaldshåndtering, udbredelse af biodiversitet og der stræbes efter, at ladestanderne til elbiler skal etableres på 10% af porteføljens parkeringspladser. Det er også i tråd med ambitionen om at bidrage til opfyldelsen af Paris-aftalen.

2.3 Bæredygtighedscertificerede ejendomme

Måling af bæredygtighedscertificerede ejendomsinvesteringer er opdelt i hhv. ”eksisterende byggeri” og ”nybyggeri” – begge kategorier for danske ejendomme. Målepunktet opgøres som antal m², der er certificeret i henhold til en anerkendt certificeringsstandard (fx DGNB) i procent af antal m² i alt for hver af de to bygningskategorier. PENSIONS KASSEN rapporterer for første gang i 2022 på bæredygtighedscertificerede ejendomsinvesteringer.

3. Bæredygtighed i forretningsmodeller

Det fremgår i pensionskassens retningslinjer for ansvarlige investeringer, at pensionskassen bakker op om Paris-aftalen og har forpligtet sig til at være CO₂-neutral inden 2050 på linje med Paris-aftalens målsætninger (temperaturstigning må ikke overstige 1,5% grad) ved brug af bedste tilgængelige videnskabelige viden, inkl. viden fra FN’s klimapanel IPCC. Pensionskassens retningslinjer for ansvarlige investeringer er en integreret del af pensionskassens retningslinjer for investeringsområdet og er vedtaget af pensionskassens bestyrelse. Pensionskassens investeringsproces inkluderer fire ESG-trin:

- ESG-due diligence
- ESG-overvågning
- ESG-rapportering
- ESG-forvaltning

De fire trin har til formål at sikre implementering og overholdelse af pensionskassens retningslinjer for ansvarlige investeringer i videst muligt omfang ved indgåelse af nye investeringer.

I 2023 har pensionskassen udgivet sin tredje TCFD-rapport. Den årlige rapport skal klarlægge den påvirkning, pensionskassens investeringer har på klimaet, og de risici det indebærer. Pensionskassen gør det dels for at være transparent om, hvordan klimarelaterede finansielle risici håndteres, dels fordi det er et godt værktøj til at måle, følge og nedbringe den CO₂-udledning, der knytter sig til investeringerne. Det skal hjælpe pensionskassen med at indfri det mål, pensionskassen har forpligtet sig til. Nemlig at opnå en netto CO₂-udledning fra alle pensionskassens investeringer på nul senest i 2050. Læs pensionskassens TCFD-rapport her.

Det fremgår af pensionskassens retningslinjer for ansvarlige investeringer, at pensionskassens eksterne samarbejdspartnere, som kapitalforvaltere, kreditvurderingsbureauer, revisorer, børser, proxy rådgivere, investeringskonsulenter, opfordres til at sikre, at produkter og tjenester, der er tilgængelige for investorer, er i overensstemmelse med opnåelsen af global CO₂ neutralitet inden 2050.

Produktoplysninger i henhold til ’Disclosureforordningen’ (SFDR)

Ifølge disclosure-forordningens delegerede retsakt skal pensionskassen for hvert produkt gøre status for, hvordan de miljømæssige og/eller sociale karakteristika er blevet fremmet.

Pensionskassen har valgt at opfylde kravet til periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 2a, i forordning (EU) 2019/2088 og artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2020/852 ved at udarbejde en supplerende beretning i tilknytning til denne årsrapport, jf. reglerne herfor i lov om Finansiell Virksomhed §190.

Det skal bemærkes, at datakvaliteten på området stadig er under udvikling og der arbejdes på at øge denne. Derfor er de data vi offentliggør behæftet med usikkerhed og offentliggøres efter bedste evne. Opgørelsesmetoderne udvikles også løbende for at få et så retvisende billede som muligt. Det vil indebære, at tallene i den supplerende beretning kan ændres de kommende år, i takt med at datakvaliteten og opgørelsesmetoderne forbedres.

ESG Hoved- og nøgletalsoversigt

ESG-Hoved- og nøgletal er udarbejdet efter den vejledning, som FSR, Nasdaq og Finansforeningen har udarbejdet. Vejledningen og en nærmere beskrivelse af opgørelsesmetoderne kan findes på FSR's hjemmeside.

	Enhed	Mål	2022	2021	2020	2019
Miljødata						
CO ₂ e, scope 1	Tons	100%	17,1	14,5	19,3	19,0
CO ₂ e, scope 2 - markedsbaseret	Tons	100%	4,8	6,2	8,0	32,9
CO ₂ e, scope 2 - lokationsbaseret	GJ		27,2	24,1	30,4	46,3
Energiforbrug	GJ		1.261,6	1.105,5	1.197,0	1.162,6
Vedvarende energiandel	%		41,2	40,7	38,5	31,9
Vandforbrug	m3		586,4	344,2	644,0	463,3
Sociale data						
Fuldtidsarbejdsstyrke	FTE		89,2	83,5	71,8	70,6
Kønsdiversitet	%		50,7	50,8	44,4	45,8
Kønsdiversitet for øvrige ledelseslag	%		47,4	41,2	43,8	37,5
Lønforstel mellem køn	Gange		1,2	1,4	1,4	1,4
Medarbejderomsætningshastighed	%		7,7	10,8	10,2	18,0
Sygefravær	Dage/FTE		7,4	3,4	3,6	2,7
Fastholdelse af medlemmer	%		n/a	n/a	n/a	n/a
Ledelsesdata						
Bestyrelsens kønsdiversitet	%		69	69	69	69
Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder	%		95	95	95	93
Lønforstel mellem CEO og medarbejdere	Gange		4,9	5,1	5,0	4,9

Bemærk.: FTE udtrykker antal fuldtidsansatte

Tabellen tager udgangspunkt i administrationsselskabet PKA A/S med undtagelse af ledelsesdata for bestyrelsen, som er specifikke for pensionskassen. Fuldtidsarbejdsstyrken i tabellen afviger af samme årsag til note 6 "Pensionsmæssige omkostninger".

CO₂-Scope 1 omfatter direkte emissioner, der stammer fra selskabets egen forbrænding af brændsler og materialer. I tallet indgår direkte emissioner fra firmabiler stillet til rådighed af selskabet.

CO₂-Scope 2 omfatter de indirekte emissioner, der stammer fra den energi, der blev brugt til at producere elektricitet, fjernvarme og evt. fjernkøling, som selskabet har købt af 3. part til eget brug. Fra 2022 er Co₂-Scope 2 vist både efter den markedsbaseret og den lokationsbaseret opgørelsesmetode.

Selskabets direkte el-forbrug er opgjort efter faktisk forbrug. Andel af fællesudgifter til el- og vandforbrug følger af den seneste årsopgørelse, der tidsmæssigt kan afvige fra regnskabsåret, men giver et validt grundlag.

Energiforbrug opgøres på baggrund af data fra CO₂-Scope 1 og 2 samt indkøbt strøm fra vedvarende energikilder. Der er pt. ingen egenproduceret strøm.

Det er værd at bemærke, at miljødata generelt i både 2020 og 2021 har været påvirket af et lavere aktivitetsniveau grundet COVID-19.

Nøgletallet for fastholdelse af medlemmer (kunder) er udeladt, da ikke er relevant i en arbejdsmarkedspensionskasse.

Forventninger til fremtiden

Usikkerheden om den økonomiske situation i 2023 er høj. Stigende renter og høj inflation forventes at føre til faldende vækst. Den Internationale Valutafond (IMF) forventer nu en global vækst på 2,7% i 2023. Det er ca. 1%-point lavere end estimatet fra foråret 2022.

Afgørende for den økonomiske udvikling er udviklingen i inflationen, og især om energipriserne har toppet. Der er igangsat mange tiltag for at substituere forbruget væk fra naturgas, men det tager tid at udvikle, og indtil da vil energipriserne være under pres. En mild vinter har dog foreløbig medvirket til at holde priserne i ro.

Faldende forbrug vil virke afdæmpende på inflationen i lighed med stigende arbejdsløshed. Arbejdsløsheden er fortsat lav globalt. Der er spæde tegn på stigning, men der mangler fortsat arbejdskraft i mange sektorer, hvilket medvirker til at skabe pres på lønnen og dermed yderligere inflation.

Centralbankerne har igennem flere år opkøbt obligationer for at holde renterne lave. Opkøbene falder i 2023, og det er usikkert, hvordan det vil påvirke renteniveauet og obligationsmarkederne. Det kan ligeledes give anledning til stigende inflation via rentestigninger.

Endelig kan inflationen også blive påvirket af Kinas genåbning af økonomien, hvor efterspørgslen har været lavere end normalt igennem flere år.

Der er således mange faktorer, der taler for et fortsat højt inflationsniveau og deraf følgende lavere vækst. På det seneste er inflationen begyndt at aftage bl.a. fordi energiprisernes stigningstakt er faldet. En stabilisering af inflationen vil betyde, at centralbankerne kan stoppe med at hæve renten, og herved muligvis undgå en større vækstnedgang.

Pensionskassen er robust i forhold til forskellige økonomiske scenarier, da investeringerne er spredt på mange forskellige aktiver.

Begivenheder efter balancedagen

Der har ikke været begivenheder efter statusdagen, som har væsentlig indflydelse på pensionskassen og koncernens økonomiske forhold.

Ledelseshverv

Direktion

Medlem	Andre ledelseshverv
Jon Steingrim Johnsen Administrerende direktør	Adm. direktør i Pensionskassernes Administration A/S Adm. direktør i PKA+Pension Forsikringsselskab A/S Adm. direktør i Pensionskassen for Sundhedsfaglige Adm. direktør i Pensionskassen for Socialrådgivere, Socialpædagoger og Kontorpersonale Adm. direktør i Pensionskassen for Farmakonomer Adm. direktør i Sundhedsfagliges Ejendomsaktieselskab Adm. direktør i Socialrådgivernes, Socialpædagogernes og Kontorpersonalets Ejendomsaktieselskab Adm. direktør i Farmakonomernes Ejendomsaktieselskab Direktør i PKA Ejendomme af 2012 I/S Direktør i PKA Ejendomme af 2013 I/S Direktør i Tuborg Havnevej I/S Direktør i PKA Ejendomme I I/S Direktør i PKA Projektselskab I/S Bestyrelsesformand i IIP Denmark GP ApS Bestyrelsesformand i IIP Venture II GP ApS Bestyrelsesformand i A/S Københavns Ejendomsselskab Bestyrelsesformand i Forstædernes Ejendomsaktieselskab Bestyrelsesformand i Institutional Holding P/S Bestyrelsesformand i PKA Private Funds III GP ApS Bestyrelsesformand i PKA Private Funds IV GP ApS Bestyrelsesformand i PKA Venture I GP ApS Bestyrelsesformand i IIP Denmark P/S Bestyrelsesformand i Poppelstykket 12 A/S Bestyrelsesformand i Rugårdsvej Odense A/S Bestyrelsesformand i PKA Skejby Komplementar ApS Bestyrelsesformand i PKA Skejby P/S Bestyrelsesformand i Farmapension A/S Bestyrelsesmedlem i AIP Management P/S Bestyrelsesmedlem i Ringkjøbing Landbobank. Aktieselskab Næstformand i Forca A/S Formand i IIP Private Funds V GP ApS

Bestyrelse

Medlem	Andre ledelseshverv
Anders Kühnau Hansen Bestyrelsesformand	Bestyrelsesformand i Pensionskassernes Administration A/S
Ghita Parry Bestyrelsesmedlem	Bestyrelsesmedlem i Pensionskassernes Administration A/S Bestyrelsesmedlem i DFF-Fonden
Bo Libergren Bestyrelsesmedlem	Adm. direktør i ApS Kratholmvej 62, 5260 Odense S Bestyrelsesmedlem i L-Brand & Teknik ApS
Marcus Douwe Meijer Bestyrelsesmedlem	Bestyrelsesformand i Samsø Iværksætterfond Bestyrelsesmedlem i Samsø Vedvarende Energi ApS Bestyrelsesmedlem i Grøn Varme Samsø A/S
Hans Toft Bestyrelsesmedlem	Bestyrelsesformand i Svenske Villa Fonden
Louise Caroline Mogensen Bestyrelsesmedlem Formand for revisionsudvalget	Direktør i Forenet Kredit f.m.b.a
Lisa Lund Holst Bestyrelsesmedlem Medlem af revisionsudvalget	
Brian Errebo-Jensen Bestyrelsesmedlem Medlem af revisionsudvalget	
Øvrige medlemmer af bestyrelsen har ingen yderligere ledelseshverv	

Ledelsespåtegning

Vi har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2022 for Pensionskassen for Sundhedsfaglige.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og pensionskassens aktiver og passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2022 og resultatet af koncernens og pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2022.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse et retvisende billede for udviklingen i koncernens og pensionskassens aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultater og koncernens og pensionskassens finansielle stilling samt en beskrivelse af væsentlige risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen henholdsvis pensionskassen står over for.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Hellerup, den 10. marts 2023

Direktionen:

Jon Steingrim Johnsen
Administrerende direktør

Hellerup, den 10. marts 2023

Bestyrelsen:

Anders Kühnau Hansen
Formand

Bitten Kaanbjerg Kristensen
Næstformand

Mary-Ann Sørensen

Ghita Parry

Marcus Douwe Meijer

Hans Toft

Lis Britt Munk

Tina Nør Langager

Brian Errebo-Jensen

Anita Barbesgaard

Jeanette Præstegaard

Anne Theilgaard Jacobsen

Bo Libergren

Merete Ringsholt

Louise Caroline Mogensen

Lisa Lund Holst

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til medlemmerne i Pensionskassen for Sundhedsfaglige

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2022 samt af resultatet af koncernens og pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2022 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til revisionsudvalget og bestyrelsen.

Hvad har vi revideret

Koncern- og årsregnskabet for Pensionskassen for Sundhedsfaglige for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2022 omfatter resultat- og totalindkomstopgørelse, balance, egenkapital- og kapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi udførte vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision (ISA) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit *Revisors ansvar for revisionen af regnskabet*.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med International Ethics Standards Board for Accountants' internationale retningslinjer for revisors etiske adfærd (IESBA Code) og de yderligere etiske krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i overensstemmelse med disse krav og IESBA Code.

Valg

Vi er valgt som revisor for Pensionskassen for Sundhedsfaglige ved en generalforsamlingsbeslutning den 21. april 2017 med virkning for regnskabsåret 2017 for en samlet sammenhængende opgaveperiode på seks år frem til og med regnskabsåret 2022.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af regnskabet for 2022. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af regnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Centralt forhold ved revisionen	Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen
Måling af unoterede investeringer Unoterede investeringer omfatter både investeringer foretaget indirekte via fonde og ved direkte ejerskab. Investeringerne er primært foretaget i infrastruktur, herunder vindmøller og andre energiformer, erhvervs- og boligejendomme samt private equity. Der er i mindre omfang foretaget investeringer i skov- og landbrug samt direkte lån til erhvervsvirksomheder. Investeringerne indgår i regnskabsposterne Investeringsejendomme, Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder og Andre finansielle investeringsaktiver. Unoterede investeringer måles til skønnet dagsværdi. Det regnskabsmæssige skøn over dagsværdi er baseret på værdiansættelsesmodeller, data og betydelige forudsætninger, der ikke er direkte observerbare for tredjemand. Ændringer i de betydelige forudsætninger, som indgår i det regnskabsmæssige skøn, kan have en væsentlig påvirkning på regnskabet. Vi fokuserede på måling af unoterede investeringer, fordi det regnskabsmæssige skøn i sin natur er komplekst og påvirket af subjektivitet og dermed forbundet med høj grad af skønsmæssig usikkerhed. Der henvises til koncern- og årsregnskabet om tale af ” Regnskabsmæssige skøn” i note 1, ”Investeringsejendomme” i note 8, ”opdeling efter værdiansættelse af investeringsaktiver og forpligtelser” note 10 samt ”Kapitalandele i associerede virksomheder” i note 15.	Vi udførte risikovurderingshandling med henblik på at opnå en forståelse af it-systemer, forretningsgange og relevante kontroller for måling af unoterede investeringer. For kontrollerne vurderede vi, om de var designet og implementeret til effektivt at adressere risikoen for væsentlig fejlinformation. For udvalgte kontroller, som vi planlagde at basere os på, testede vi, om de var udført på konsistent basis. Vi vurderede og testede de af ledelsen anvendte værdiansættelsesmodeller. Vi testede stikprøvevist sammenhængen mellem de anvendte forudsætninger, data og beregningen af dagsværdier. Vi testede stikprøvevist anvendte dagsværdier til relevant rapportering fra eksterne fundmanagers. Vi udfordrede de betydelige forudsætninger, som indgår i det regnskabsmæssige skøn, der ligger til grund for beregning af dagsværdier ud fra vores kendskab til porteføljen og markedsudviklingen. Vi vurderede om oplysningerne om de unoterede investeringer var passende.
Måling af hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter Pensionskassen har hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter for i alt 52.237 mio. kr. svarende til 60% af koncernens samlede balance. Hensættelserne består primært af pensionshensættelser til garanterede ydelser, individuelt bonuspotentiale, kollektivt bonuspotentiale og risikomargen. Hensættelserne er baseret på aktuarmæssige principper og involverer væsentlige regnskabsmæssige skøn, som er knyttet til de aktuarmæssige forudsætninger om den tidsmæssige	Vi udførte risikovurderingshandling med henblik på at opnå en forståelse af it-systemer, forretningsgange og relevante kontroller, vedrørende opgørelse af hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter. For kontrollerne vurderede vi, om de var designet og implementeret til effektivt at adressere risikoen for væsentlig fejlinformation. Vi vurderede de anvendte metoder og modeller til beregning af pensionshensættelserne, herunder ansvarsfordeling mellem Pensionskassen og servicevirksomheden Forca. Forcas uafhængige revisor har afgivet en erklæring med høj grad af sikkerhed om, at hensættelserne er beregnet på

placering og omfang af fremtidige betalinger til medlemmerne. Betydelige aktuariemæssige forudsætninger omfatter rentekurve til tilbagediskontering, levetider, dødelighed, invaliditet, tilbagekøbs- og fri-policiesandsynlighed og omkostninger. Vi fokuserede på måling af pensionshensættelser, fordi det regnskabsmæssige skøn i sin natur er komplekst og påvirket af subjektivitet og dermed forbundet med høj grad af skønsmæssig usikkerhed. Der henvises til årsregnskabet omtale af "Regnskabsmæssige skøn" i note 1 samt af "Pensionshensættelser" i note 13.	den korrekte bestand, de anmeldte parametre samt aktuarmæssige forudsætninger. Vi anvendte vores egne aktuarer til at vurdere de af pensionskassen anvendte aktuarmæssige metoder og modeller samt anvendte forudsætninger og foretagne beregninger. Vi vurderede og udfordrede de anvendte metoder og modeller og betydelige forudsætninger i form af rentekurve til tilbagediskontering, levetider, dødelighed, invaliditet, tilbagekøbs- og fri-policiesandsynlighed og omkostninger ud fra vores branchekendskab med henblik på at vurdere, om disse er i overensstemmelse med regulatoriske og regnskabsmæssige krav. Dette omfattede en vurdering af kontinuiteten i grundlaget for opgørelsen af hensættelser. Vi vurderede om oplysningerne om hensættelserne var passende.
---	---

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncern- og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiel virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncern- og årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og pensionskassens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller pensionskassen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan

forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og pensionskassens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og pensionskassens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og pensionskassen ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi et tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne og forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, anvendte sikkerhedsforanstaltninger eller handlinger foretaget for at eliminere trusler.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af regnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres.

Hellerup, den 10. marts 2023

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 77 12 31

Per Rolf Larssen

statsautoriseret revisor

mne24822

Stefan Vastrup

statsautoriseret revisor

mne32126

Resultat- og totalindkomstopgørelse

Alle beløb i mio. kr.

	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		2022	2021	2022	2021
Bruttomedlemsbidrag	3	2.042,7	1.987,0	2.042,7	1.987,0
Medlemsbidrag f.e.r., i alt		2.042,7	1.987,0	2.042,7	1.987,0
Indtægter fra tilknyttede virksomheder		146,7	452,1		
Indtægter fra associerede virksomheder		153,5	4.829,0	153,5	4.829,0
Indtægter af investeringsejendomme og andre materielle investeringsaktiver		29,6	110,3	169,6	222,5
Renteindtægter og udbytter m.v.		1.458,2	1.975,0	1.458,2	1.975,0
Kursreguleringer	4	-5.461,0	433,5	-5.458,7	768,9
Renteudgifter		-47,1	-29,1	-42,6	-24,5
Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed		-130,1	-109,5	-130,1	-109,5
Investeringsafkast, i alt		-3.850,1	7.661,3	-3.850,1	7.661,3
Pensionsafkastskat		598,4	-1.155,1	598,4	-1.155,1
Udbetalte ydelser		-1.779,5	-1.645,9	-1.779,5	-1.645,9
Pensionsydelse f.e.r., i alt		-1.779,5	-1.645,9	-1.779,5	-1.645,9
Ændring i pensionshensættelser f.e.r. i alt	5	2.409,0	-5.597,9	2.409,0	-5.597,9
Ændring i fortjenstmargen		0,0	0,0	0,0	0,0
Ændring i overskudskapital		-21,9	-139,2	-21,9	-139,2
Administrationsomkostninger		-26,6	-25,7	-26,6	-25,7
Pensionsmæssige driftsomkostninger f.e.r. i alt	6	-26,6	-25,7	-26,6	-25,7
Overført investeringsafkast		627,9	-1.084,5	627,9	-1.084,5
PENSIONSTEKNISK RESULTAT		0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapitalens investeringsafkast		-743,5	1.278,3	-743,5	1.278,3
RESULTAT FØR SKAT		-743,5	1.278,3	-743,5	1.278,3
Pensionsafkastskat for egenkapital		115,6	-193,7	115,6	-193,7
ÅRETS RESULTAT		-627,9	1.084,5	-627,9	1.084,5
ANDEN TOTALINDKOMST		0,0	0,0	0,0	0,0
ÅRETS TOTALINDKOMST		-627,9	1.084,5	-627,9	1.084,5
Realiseret resultat	7				

Årets resultat overføres til egenkapitalen.

Balance

AKTIVER

Alle beløb i mio. kr.

	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		2022	2021	2022	2021
Investerings ejendomme og andre materielle investeringsaktiver	8	835,9	830,3	4.933,8	4.939,6
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	15	3.190,8	3.044,1		
Kapitalandele i associerede virksomheder	15	28.014,4	32.477,1	28.014,4	32.477,1
Udlån til associerede virksomheder		230,9	243,3	230,9	243,3
Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder, i alt		31.436,0	35.764,4	28.245,2	32.720,3
Kapitalandele		9.841,3	9.681,2	9.841,3	9.681,2
Investeringsforeningsandele		5.552,0	4.988,2	5.552,0	4.988,2
Obligationer		17.669,5	16.492,1	17.669,5	16.492,1
Andre udlån		4.833,4	5.092,4	4.833,4	5.092,4
Indlån i kreditinstitutter		2.899,8	6.314,3	2.899,8	6.314,3
Afledte finansielle instrumenter	9	11.244,8	5.238,7	11.244,8	5.238,7
Andre finansielle investeringsaktiver, i alt		52.040,8	47.806,8	52.040,9	47.806,8
INVESTERINGSAKTIVER I ALT	10	84.312,8	84.401,5	85.219,9	85.466,7
Tilgodehavender hos medlemmer		2,8	2,3	2,8	2,3
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder		829,8	993,9		
Tilgodehavender hos associerede virksomheder		67,2	25,0	67,2	25,0
Andre tilgodehavender		21,3	16,4	26,9	22,9
TILGODEHAVENDER, I ALT		921,1	1.037,6	97,0	50,1
Udskudte skatteaktiver		983,3	0,0	983,3	0,0
Likvide beholdninger		70,7	56,5	70,7	56,5
ANDRE AKTIVER, I ALT		1.054,1	56,5	1.054,1	56,5
Tilgodehavende renter		434,1	250,2	434,1	250,2
Andre periodeafgrænsningsposter		147,6	127,7	147,6	127,7
PERIODEAFGRÆSNSNINGSPOSTER, I ALT		581,8	377,8	581,8	377,8
AKTIVER I ALT		86.869,8	85.873,4	86.952,7	85.951,2
Opdeling efter værdiansættelse af investeringsaktiver og finansielle forpligtelser	10				
Sikkerhedsstillelse	11				

Balance

PASSIVER

Alle beløb i mio. kr.

	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		2022	2021	2022	2021
Overført overskud		11.043,9	11.671,8	11.043,9	11.671,8
EGENKAPITAL, I ALT		11.043,9	11.671,8	11.043,9	11.671,8
Overskudskapital	12	850,4	828,5	850,4	828,5
ANSVARLIG LÅNEKAPITAL I ALT		850,4	828,5	850,4	828,5
Pensionshensættelser	13	52.237,4	54.646,5	52.237,4	54.646,5
Fortjenstmargen på pensionshensættelser		0,0	0,0	0,0	0,0
HENSÆTTELSE TIL PENSIONSÅFTALER OG INVESTERINGSKONTRAKTER, I ALT		52.237,4	54.646,5	52.237,4	54.646,5
Andre hensættelser		5,0	4,9	10,1	9,8
HENSATTE FORPLIGTELSE, I ALT		5,0	4,9	10,1	9,8
Gæld vedrørende afledte finansielle instrumenter	9	12.127,5	6.448,0	12.127,5	6.448,0
Gæld til kreditinstitutter		8.693,3	8.037,0	8.693,3	8.037,0
Gæld vedrørende reverseforretninger		1.148,5	2.864,1	1.148,5	2.864,1
Aktuelle skatteforpligtelser		366,2	1.147,8	366,2	1.147,8
Anden gæld		385,4	212,1	463,3	285,0
GÆLD, I ALT		22.720,9	18.708,9	22.798,8	18.781,8
PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER		12,0	12,7	12,0	12,7
PASSIVER I ALT		86.869,8	85.873,4	86.952,7	85.951,2
Anvendt regnskabspraksis	1				
Femårsoversigt over hoved- og nøgletal	2				
Eventualforpligtelser	14				
Nærtstående parter m.v.	15				
Risikoplysninger	16				
Specifikation af aktiver og disses afkast	17				

Egenkapital og Kapitalgrundlag

Alle beløb i mio. kr.

Egenkapital

Egenkapital pr. 1. januar
Overført fra disponering af årets resultat
Anden totalindkomst

Egenkapital i alt

Pensionskassen		Koncernen	
2022	2021	2022	2021
11.671,8	10.587,3	11.671,8	10.587,3
-627,9	1.084,5	-627,9	1.084,5
0,0	0,0	0,0	0,0
11.043,9	11.671,8	11.043,9	11.671,8

Kapitalgrundlag

Egenkapital
Overskudskapital
Forskel mellem solvensmæssig og
regnskabsmæssige hensættelser

Kapitalgrundlag til dækning af solvenskapitalkrav i alt

Pensionskassen		Koncernen	
2022	2021	2022	2021
11.043,9	11.671,8	11.043,9	11.671,8
850,4	828,5	850,4	828,5
-320,3	0,0	-320,3	0,0
11.574,1	12.500,3	11.574,1	12.500,3

Noter

Note 1

Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for koncernen og pensionskassen er udarbejdet i overensstemmelse med bestemmelserne i Lov om finansiel virksomhed og Finanstilsynets Regnskabsbekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser.

Der er foretaget enkelte reklassifikationer, tilhørende noter er tilpasset hertil.

Årsrapporten præsenteres i millioner kroner (mio. kr.) med en decimal. Hvert tal afrundes hver for sig. Der kan derfor forekomme afvigelser mellem de anførte totaler og summen af de underliggende tal.

Anvendt regnskabspraksis er uændret i forhold til 2021.

Principper for fordeling af over- og underskud

Pensionskassen har i overensstemmelse med bekendtgørelse om kontributionsprincippet anmeldt princip for fordeling af årets realiserede resultat til Finanstilsynet.

Hovedprincippet er, at den del af årets realiserede resultat, der tilfalder egenkapitalen og overskudskapital, består af en forrentning svarende til investeringsafkastet før PAL-skat tillagt risikoforrentning på 0,0 % af de gennemsnitlige pensionshensættelser. Betalinger til og fra egenkapitalen fragår i egenkapitalens andel af det realiserede resultat.

Tab, der dækkes af egenkapitalen og overskudskapital, kan hentes i det efterfølgende regnskabsår fra de kollektive bonuspotentialer, hvis det er muligt. Andelene der overføres fra de kollektive bonuspotentialer i det efterfølgende regnskabsår anmeldes til Finanstilsynet.

Koncernregnskabet

Koncernregnskabet omfatter pensionskassen og tilknyttede virksomheder, hvor der udøves bestemmende indflydelse. Koncernregnskabet udarbejdes ved sammenlægning (konsolidering) af pensionskassens og de tilknyttede virksomheders regskabsposter med ensartet indhold.

Ved konsolidering foretages eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger samt koncerninterne aktiver og forpligtelser.

Koncerninterne ydelser afregnes på markedsbaserede vilkår eller på omkostningsdækkende basis. Koncerninterne handler med værdipapirer og andre investeringsaktiver afregnes til markedsværdier.

Omregning af valuta

Transaktioner i udenlandsk valuta omregnes til transaktionsdagens valutakurs. Balanceposter i udenlandsk valuta omregnes til balancedagens lukkekurs.

Alle valutagevinster og -tab indregnes i resultatopgørelsen under valutakursregulering.

Generelle principper for indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige fordele vil tilfalde virksomheden, og aktivets værdi kan måles pålideligt. Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå virksomheden, og forpligtelsen kan måles pålideligt.

I resultatopgørelsen indregnes alle indtægter i takt med, at de indtjenes, og alle omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret.

Køb og salg af finansielle instrumenter indregnes på afviklingsdagen, og indregningen ophører, når retten til at modtage/afgive pengestrømme fra det finansielle aktiv eller passiv er udløbet, eller hvis det er overdraget. Købs- eller salgstransaktioner, som på balancedagen endnu ikke er afviklet, indgår i resultatopgørelsen med deres tab eller avance.

Ved første indregning måles finansielle instrumenter til dagsværdi. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Generelt om regnskabsmæssige skøn og usikkerhed ved indregning og måling

Opgørelsen af den regnskabsmæssige værdi af visse aktiver og forpligtelser opgøres på baggrund af metoder med antagelser, der medfører brug af regnskabsmæssige skøn. Disse skøn foretages af ledelsen i overensstemmelse med regnskabspraksis og på baggrund af historiske erfaringer samt forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige og realistiske.

Som følge af skønnes natur kan de anvendte forudsætninger vise sig at være ufuldstændige, ligesom uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå. Herunder vil andre kunne komme frem til andre skøn.

De væsentligste skøn, som ledelsen foretager i forbindelse med opgørelse af den regnskabsmæssige værdi af visse aktiver og forpligtelser, og den væsentlige skønsmæssige usikkerhed forbundet med udarbejdelsen af årsregnskabet, er de samme som ved udarbejdelsen af årsregnskabet året før. De områder, der især er forbundet med skøn, er måling af dagsværdi af unoterede finansielle investeringsaktiver samt forpligtelser vedrørende pensionsmæssige hensættelser.

Måling af pensionsmæssige hensættelser

Fastlæggelse af den regnskabsmæssige værdi af de pensionsmæssige hensættelser er forbundet med skøn, der især knytter sig til diskonteringsrentekurven og forudsætningerne om dødelighed, invaliditet, genkøb og fripolice. Forudsætningerne om bedste skøn for dødelighed, invaliditet, genkøb og fripolice er baseret på observationer fra de senere år. Fastlæggelse af forudsætningerne er påvirket af aktuarmæssige skøn, der har betydning for hensættelsernes størrelse.

Dagsværdi af unoterede finansielle investeringsaktiver og forpligtelser

Investeringsaktiver og finansielle forpligtelser er indregnet til dagsværdi eller amortiseret kostpris.

Dagsværdien er den pris, der kan opnås ved salg af et aktiv eller skal betales for overdragelse af en forpligtelse i en normal transaktion mellem uafhængige parter på målingstidspunktet. Dagsværdien bestemmes ud fra følgende hierarki:

Niveau 1 - noterede priser:

Noterede priser (ikke justeret) på regulerede handelspladser i aktive markeder for identiske aktiver, f.eks. børsnoterede aktier.

Niveau 2 – Andre observerbare input end noterede priser for aktivet:

For finansielle investeringsaktiver hvor værdiansættelserne bygger på accepterede værdiansættelsesmodeller med observerbare markedsdata, er der kun i begrænset omfang væsentlig skøn forbundet med værdiansættelsen, det gælder f.eks. obligationer der er mindre likvide som værdiansættes til dagsværdi ud fra modellerede markedspriser, gennemsnitspriser m.v. på markedet.

Niveau 3 – Ikke observerbare input

For finansielle investeringsaktiver, hvor værdiansættelsen kun i mindre omfang bygger på observerbare markedsdata, er værdiansættelsen påvirket af skøn. Det gælder bl.a. for investeringer i investeringsejendomme, kapitalinteresser i tilknyttede og associerede virksomheder med investeringer i ejendomme eller direkte infrastruktur som f.eks. vindmøller og solenergi, samt for investeringer i unoterede aktier, fonde og lån m.m.

Note 10, indeholder en opdeling af investeringsaktiver og finansielle forpligtelser efter dagsværdihierarkiet niveau 1-3 opgjort på koncernniveau, herunder en specifikation af årets bevægelser på niveau 3-aktiverne.

Måling af dagsværdi af infrastrukturaktiver

Værdiansættelsen af infrastrukturaktiver bygger på DCF-modeller (Discounted Cash Flow). Nutidsværdien af de fremtidige pengestrømme i planlægningsperioden bliver fremregnet i modellerne. Den lange planlægningsperiode, på op til 25 år ved investeringernes start, forøger usikkerheden om de forventede pengestrømme.

De væsentligste skøn knytter sig til diskonteringsrenten, samt de specifikke underliggende antagelser til opgørelsen af de forventede pengestrømme for hver enkelt investering. Diskonteringsrenten er opgjort efter en "cost of capital" metode og sammensætter sig af en risikofri rente med tillæg af en aktierisikopræmie og en illikviditetspræmie.

For investeringer i f.eks. vindmølleparker vil de væsentligste input parametre udover diskonteringsrenten være antagelser om udviklingen i elpriser, elproduktion, vedligeholdelsesomkostninger samt omkostninger til bortskaffelse ved udløb af produktionsperioden.

Måling af dagsværdi af unoterede kapitalandele

Dagsværdien af de unoterede kapitalandele er baseret på oplysninger fra eksterne parter. Pensionskassen har etableret interne procedurer, der sikrer kvaliteten af de modtagne oplysninger. For en nærmere beskrivelse af værdiansættelsen henvises til afsnittet om kapitalandele.

Måling af dagsværdi af unoterede finansielle investeringsaktiver gennem fonde

Dagsværdien af de unoterede finansielle investeringsaktiver gennem fonde er i høj grad baseret på oplysninger fra kapitalforvaltere eller fondene selv m.fl., herunder ved rapporteringer, som i mange tilfælde ligger forud for balancedagen.

Der er etableret interne procedurer, der skal sikre kvaliteten af de oplysninger, der indgår i dagsværdiansættelsen. Det indebærer bl.a., at der tages højde for tidsmæssige forskydninger i regnskabsdata mellem seneste rapportering og balancedagen, at der foretages kvantitative analyser og kvalitative vurderinger samt den generelle markedsudvikling siden seneste rapportering vurderes. Der følges derudover generelt op på kvaliteten af den modtagne rapportering.

Måling af dagsværdi af unoterede kreditinvesteringer

Dagsværdiberegningen af unoterede kreditinvesteringer er baseret på modeller og i videst muligt omfang på observerbare data, og værdiansættelserne er påvirket af skøn. Dagsværdiberegningen foretages både internt af finansafdelingen og af eksterne parter.

Ved interne beregninger foretages værdiansættelsen ved tilbagediskontering af de forventede fremtidige betalingsstrømme. De væsentligste skøn/input parametre er de anvendte diskonteringsrenter. Beregningen af disse er baseret på kreditspænd på likvide kreditobligationer samt estimater for kreditkvaliteten af lånet og illikviditetspræmier.

Ved eksterne værdiansættelser beregner finansafdelingen en tilsvarende egen værdi til kontrol af den eksterne værdiansættelse. Kontrolværdien er baseret på samme tilgang som ved egne beregninger og med de dertilhørende skøn. Hvis kontrolværdien er inden for et acceptabelt spænd fra den eksterne værdiansættelse, benyttes den eksterne værdiansættelse. Hvis dette ikke er tilfældet, vil der blive taget kontakt til den eksterne part, som har foretaget værdiansættelsen. Hvis der ikke kan gives en tilfredsstillende forklaring på forskellen, justeres prisen i henhold til kontrolværdien.

Uanset om der benyttes en intern eller ekstern værdiansættelse, skal der tages stilling til udviklingen i kreditkvaliteten på den konkrete investering, herunder kvaliteten af sikkerheder, og den generelle markedsudvikling, herunder udviklingen i renter og rentespænd i værdiansættelsesprocessen.

Måling af dagsværdi af investeringsejendomme

Dagsværdiberegningen sker efter DCF-modellen (Discounted Cash Flow). De væsentlige skøn knytter sig især til fastlæggelsen af diskonteringsfaktoren, som sammensætter sig af et afkastkrav på ejendommen, forventninger til inflationen samt antagelserne om de fremtidige pengestrømme, f.eks. fremtidige lejeindtægter, moderniseringer samt niveauet for tomgang. For en nærmere beskrivelse af værdiansættelsen henvises til afsnittet om investeringsejendomme.

Resultatopgørelsen

Bruttomedlemsbidrag

Bruttomedlemsbidrag i pensionskassen omfatter forfaldne medlemsbidrag for januar – november og forventede medlemsbidrag for december. Medlemsbidrag er reduceret med arbejdsmarkedsbidrag.

Investeringsafkast

Indtægter fra tilknyttede og associerede virksomheder indeholder pensionskassens andel af virksomhedernes driftsresultater efter skat.

Indtægter af investeringsejendomme indeholder resultat af ejendomsdrift før regulering af ejendommenes værdi. I resultatet fragår omkostninger til ejendomsadministration.

Renter og udbytter m.v. indeholder regnskabsårets indtjente renter og modtagne udbytter m.v. vedrørende investeringsaktiver.

Kursregulering indeholder realiserede og urealiserede gevinster og tab på investeringsaktiver herunder værdiregulering af investeringsejendomme.

Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed, indeholder omkostninger i forbindelse med værdipapiradministration, depotgebyrer og honorarer til ekstern forvaltning.

Pensionsafkastskat

Pensionsafkastskat indregnes i resultatopgørelsen med et beløb, der er beregnet på grundlag af regnskabsårets skattepligtige afkast.

Pensionsafkastskat fordeles mellem egenkapitalen og medlemmerne. Egenkapitalens andel af pensionsafkastskat beregnes på baggrund af egenkapitalens andel af det realiserede resultat.

Udbetalte ydelser

Pensionsydelser omfatter ekspederede og udbetalte pensioner.

Ændring i pensionshensættelser

Indeholder årets ændring i de pensionsmæssige hensættelser.

Ændring i overskudskapital

Indeholder årets ændring i overskudskapitalen.

Administrationsomkostninger

Pensionskassen betaler et årligt fast beløb (tarif) pr. medlem til PKA A/S for de aftalte administrative ydelser, hvori indgår lønninger og vederlag til direktion og bestyrelse.

Pensionskassen og de tilknyttede virksomheder betaler herudover en fast promillesats af formuens dagsværdi for porteføljepleje.

Tarif og promillesats er fastsat på markedsbaserede vilkår.

Overført investeringsafkast

Overført investeringsafkast er beregnet på grundlag af egenkapitalens andel af det realiserede resultat og indregnes i posten "Egenkapitalens investeringsafkast".

Balancen

Aktiver

Investeringsejendomme

Investeringsejendomme måles til dagsværdi på balancedagen. Dagsværdiberegningen efter DCF-modellen (Discounted Cash Flow) tager udgangspunkt i opgørelse af den enkelte periodes nettopengestrøm i en tiårig budgetperiode, som herefter tilbagediskonteres, samt en terminalværdi udover den 10-årige budgetperiode, hvor den forventede og normaliserede langsigtede indtægt er fastlagt og værdiansættes efter den afkastbaserede værdiansættelsesmodel.

Afkastkravet bygger på en individuel vurdering af den enkelte ejendom, herunder ejendomstype og anvendelsesmuligheder, beliggenhed, vedligeholdelsesstand, kontraktforhold, lejersammensætning, gendrejningsmuligheder, opdeling i ejerlejligheder, opførelses år m.v. Afkastkravet er fastsat ud fra en forventning om at ejendommene vil kunne afhændes med salgsbestræbelser i en rimelig tidsperiode.

Diskonteringsfaktoren i budgetperioden for de enkelte ejendomme fastsættes til afkastprocenten korrigeret for den langsigtede inflation.

For ejendomme under opførelse hvor dagsværdien ikke kan opgøres pålideligt, opgøres dagsværdien som medgåede omkostninger eller en lavere nettorealiseringsværdi.

Dagsværdien for grunde og fritidshuse er baseret på den seneste offentlige kontantvurdering.

Dagsværdien for ejerlejlighedsejendomme, hvor ejendommen er eller kan opdeles i ejerlejligheder, opgøres pr. ejendom. For hver ejendom anvendes et standardiseret afkastkrav samt en individuel vurdering af frigørelsestakten og kvadratmeterpriser ved aktuelle salg.

Værdireguleringer på investeringsejendomme indregnes i posten "Kursreguleringer over resultatopgørelsen".

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder måles til indre værdi. Efter denne metode bliver de tilknyttede virksomheders driftsresultater indregnet i pensionskassens resultatopgørelse. Pensionskassens resultat og egenkapital er herefter identiske med koncernens.

Regnskabsresultaterne fra de tilknyttede virksomheder fremkommer ved anvendelse af indregnings- og målingsmetoder, der er identiske med de principper, der er anvendt i pensionskassen.

Kapitalandele i associerede virksomheder indregnes med pensionskassens ejerandel af virksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi. Virksomhedernes indre værdi fremkommer ved anvendelse af målingsmetoder, der er identiske med de metoder, der er anvendt i pensionskassen. Alle reguleringer indregnes i posten "Indtægter fra associerede virksomheder".

Som associerede virksomheder betragtes virksomheder, som ikke er tilknyttede virksomheder, men hvori koncernens virksomheder har andele på mere end 20 % af stemmerettighederne, og hvor der udøves betydelig indflydelse på virksomhedernes driftsmæssige og finansielle ledelse gennem repræsentation i virksomhedernes bestyrelser.

Associerede virksomheder med negativ regnskabsmæssig indre værdi måles til nul, og et eventuelt tilgodehavende hos disse virksomheder nedskrives med moderselskabets andel af den negative indre værdi, i det omfang det vurderes uerholdeligt. Såfremt den regnskabsmæssige negative indre værdi overstiger tilgodehavendet, indregnes det resterende beløb under hensatte forpligtelser, i det omfang modervirksomheden har en retlig eller faktisk forpligtelse til at dække den pågældende virksomheds forpligtelser.

De underliggende aktiver og passiver i tilknyttede og associerede virksomheder er baseret på måling til dagsværdier.

Dagsværdien af investeringsejendomme ejet gennem tilknyttede eller associerede virksomheder opgøres som nærmere beskrevet ovenfor under afsnittet "Investeringsejendomme".

Dagsværdien af infrastrukturaktiver ejet gennem tilknyttede eller associerede virksomheder opgøres jf. afsnittet "Måling af dagsværdi af infrastrukturaktiver".

Kapitalandele

Børsnoterede kapitalandele måles til dagsværdi baseret på børsnoterede lukkekurser på balancedagen.

Unoterede kapitalandele måles til dagsværdi baseret på en individuel vurdering af virksomhederne, med henblik på at fastsætte den pris, som kapitalandelene skønnes at kunne handles til. Værdiansættelsen er i høj grad baseret på oplysninger fra eksterne kapitalforvaltere.

Pensionskassen har etableret interne processer, der skal understøtte de udarbejdede skøn. Der tages således højde for tidsmæssige forskydninger mellem rapportering og regnskabsdata ved at indhente supplerende oplysning om prisudviklingen.

Derudover foretages der analyser af værdiansættelserne i forhold til eksterne modparter og i forhold til priser fastsat af en uafhængig finansiel institution for at vurdere og efterprøve de fastsatte værdier.

Investeringsforeningsandele

Investeringsforeningsandele måles til dagsværdi baseret på børsnoterede lukkekurser på balancedagen, eller anden tilsvarende kurs.

Obligationer

Fastforrentede obligationer, konvertible obligationer og indeksobligationer med tillæg af indeksreguleringer måles til dagsværdi baseret på børsnoterede lukkekurser på balancedagen. Dagsværdien af udtrukne obligationer baseres på obligationernes nutidsværdi, der tilnærmelsesvis udgør obligationernes nominelle værdi.

Andre udlån

Direkte ejendomskredit måles til dagsværdi, hvilket som udgangspunkt er kurs pari. Værdiansættelsen kontrolleres i forhold til aktuelle spreads i markedet, låntagers kreditværdighed samt den bagvedliggende sikkerhedsstillelse.

Øvrig direkte kredit måles med udgangspunkt i ekstern værdiansættelse og kontrolleres i forhold til udviklingen i lignende kreditrisiko for både noterede og unoterede værdipapirer i markedet.

Indlån i kreditinstitutter

Indlån i kreditinstitutter er indeståender og aftaleindskud i kreditinstitutter og måles til dagsværdi.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter, anvendt til renterisikoafdækning og andre formål, måles til dagsværdi. Instrumenter med positiv dagsværdi indregnes som aktiver under "Afledte finansielle instrumenter" og instrumenter med negativ dagsværdi indregnes under "Gæld vedrørende afledte finansielle instrumenter".

Repo/reverse

Værdipapirer, der er solgt som led i salgs- og tilbagekøbsforretninger, præsenteres i balancen under den respektive hovedpost f.eks. "Obligationer" som forrentes og kursreguleres. Det modtagne beløb indregnes og forrentes som gæld til modparten. Værdipapirer erhvervet som led i købs- og tilbagekøbsforretninger optages som tilgodehavender hos modparten og afkastet indregnes under renter i resultatopgørelsen.

Tilgodehavender

Tilgodehavender optages til pålydende værdi med fradrag af nedskrivning for forventede tab.

Udskudte skatteaktiver

Udskudte skatteaktiver indeholder den del af pensionsafkastskatten, som hviler på det afkast, der først indregnes i pensionskassens skattegrundlag i et efterfølgende regnskabsår.

Likvide beholdninger

Likvide beholdninger består af pensionskassens andel af indestående driftslikviditet i pengeinstitutter. Likvide beholdninger måles til dagsværdi, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter tilgodehavende renter samt afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Passiver

Egenkapital

Pensionskassens egenkapital tilhører medlemmerne kollektivt.

Overskudskapital

Overskudskapital indgår i basiskapitalen på lige fod med egenkapitalen, men tilfalder over tid de forsikrede og er dermed en del af hensættelsen til forsikringskontrakter.

Hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter

Hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter opgøres af pensionskassens ansvarshavende aktuar.

Pensionshensættelserne består af elementerne Garanterede ydelser, Individuelt bonuspotentiale, Kollektivt bonuspotentiale og Risikomargen.

Pensionshensættelsernes element Garanterede ydelser opgøres ved, for hver forsikring, at opgøre markedsværdien af de forventede garanterede betalingsstrømme. Markedsværdien beregnes ved at diskontere de enkelte betalinger med den af den europæiske tilsynsmyndighed EIOPA opgjorte rente med VA-tillæg, reduceret med pensionsafkastskat. Garanterede ydelser indeholder et skønnet beløb til dækning af fremtidige forsikringsydelser, som stammer fra forsikringsbegivenheder indtruffet i regnskabsåret, men som endnu ikke var anmeldt på balancedagen.

Individuelt bonuspotentiale indeholder værdien af forpligtelser til at yde bonus på baggrund af det enkelte bonusberettigede forsikringsdepot.

Kollektivt bonuspotentiale indeholder forsikringsbestandens andel af realiserede resultater, som er hensat kollektivt til de bonusberettigede forsikringer. Beløbet er endnu ikke tilskrevet det enkelte medlem.

Risikomargen indeholder det beløb, som pensionskassen forventeligt vil skulle betale en anden forsikringsvirksomhed for, at denne vil overtage risikoen for at afvikle bestanden. Risikomargen indhentes så vidt muligt i forsikringernes individuelle dernæst kollektive bonuspotentiale – eller subsidiært kapitalgrundlaget. Risikomargen opgøres i henhold til Solvens II-reglerne.

Forudsætningerne om bedste skøn for dødelighed er baseret på Finanstilsynets benchmark for den aktuelle dødelighed, der tilpasses pensionskassens specifikke forhold vedrørende forsikringsbestandens observerede dødelighed. I tillæg hertil indregnes Finanstilsynets benchmark for forventede levetidsforbedringer. Finanstilsynets benchmarks opdateres årligt, og pensionskassen gennemfører årligt en analyse af eventuelle afvigelser fra benchmark for den aktuelle dødelighed.

Forudsætningerne om bedste skøn for invaliditet er baseret på den observerede invaliditet i de senere år.

Diskonteringsrentekurven og forudsætningerne om dødelighed er de forudsætninger, der har størst effekt på målingen af hensættelserne.

Fortjenstmargen

Fortjenstmargen angiver nutidsværdien af pensionskassens endnu ikke indtjente fortjeneste på forsikringerne, som forventes indregnet i resultatopgørelsen med tiden. Fortjenstmargen udskilles af pensionshensættelserne.

Gæld til kreditinstitutter

Gæld til kreditinstitutter omfatter gæld vedrørende repoforretninger. Repoforretninger, er solgte værdipapirer, hvor der samtidig med salget er indgået aftale om, tilbagekøb og de indregnes i balancen, som om værdipapirerne fortsat var en del af beholdningen. Gælden måles til dagsværdi.

Aktuelle skatteforpligtelser

Aktuelle skatteforpligtelser er den del af pensionsafkastskatten der skal betales for det indeværende regnskabsår.

Øvrige poster i passiverne

Øvrige poster i passiverne, der omfatter Andre hensættelser, Gæld til tilknyttede virksomheder og Anden gæld, opgøres til dagsværdi, der sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Eventualforpligtelser

Tilsagn om investeringer, afgivne garantier og kautioner m.v. uden for forsikringsforhold, samt evt. igangværende retstvister hvor udfaldet er usikkert er anført i en note til årsrapporten.

Nøgletal

Nøgletal udarbejdes efter reglerne i Finanstilsynets Regnskabsbekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser.

Note 2

Femårsoversigt over hoved- og nøgletal

Pensionskassen		2018	2019	2020	2021	2022
Medlemsbidrag		1.806	1.862	1.838	1.987	2.043
Pensionsydelse		-1.401	-1.438	-1.528	-1.646	-1.780
Investeringsafkast		-1.554	6.780	3.110	7.661	-3.850
Pensionsmæssige driftsomkostninger, i alt		-24	-24	-25	-26	-27
Resultat af afgiven forretning		0	0	0	0	0
Pensionsteknisk resultat		0	0	0	0	0
Årets resultat		-288	981	416	1.085	-628
Hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter, i alt		41.489	46.619	49.049	54.646	52.237
Egenkapital, i alt		9.191	10.172	10.587	11.672	11.044
Aktiver, i alt		56.910	71.364	73.519	85.873	86.870
Koncernen		2018	2019	2020	2021	2022
Medlemsbidrag		1.806	1.862	1.838	1.987	2.043
Pensionsydelse		-1.401	-1.438	-1.528	-1.646	-1.780
Investeringsafkast		-1.554	6.780	3.110	7.661	-3.850
Pensionsmæssige driftsomkostninger, i alt		-24	-24	-25	-26	-27
Resultat af afgiven forretning		0	0	0	0	0
Pensionsteknisk resultat		0	0	0	0	0
Årets resultat		-288	981	416	1.085	-628
Hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter, i alt		41.489	46.619	49.049	54.646	52.237
Egenkapital, i alt		9.191	10.172	10.587	11.672	11.044
Aktiver, i alt		56.972	71.432	73.595	85.951	86.953
Nøgletal *		2018	2019	2020	2021	2022
Afkast relateret til gennemsnitsrenteprodukter	%	-3,0	13,3	5,4	12,7	-5,8
Omkostninger af hensættelser	%	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Omkostninger pr. medlem	kr.	357	350	341	332	326
Egenkapitalforrentning efter skat	%	-3,1	10,1	4,0	9,7	-5,5
Forrentning af overskudskapital, der tildeles afkast som egenkapital	%	-2,6	10,7	4,5	10,2	-5,1

* Nøgletal her angives for Pensionskassen, og der udarbejdes ikke nøgletal for koncern, da denne kun omfatter én pensionskasse.

Note 3

Bruttomedlemsbidrag

Direkte forsikring med bonusordning

	Pensionskassen 2022	2021	Koncernen 2022	2021
Medlemsbidrag	1.823,2	1.784,7	1.823,2	1.784,7
Medlemsindskud	155,9	143,9	155,9	143,9
Gruppeordninger	63,6	58,4	63,6	58,4

Bruttomedlemsbidrag i alt

	2.042,7	1.987,0	2.042,7	1.987,0
--	----------------	----------------	----------------	----------------

Samtlige bidrag er direkte forsikring med ret til bonus.

Pensionsaftaler

Tegnet i ansættelsesforhold	1.868,6	1.809,1	1.868,6	1.809,1
Privattegnede	110,4	119,5	110,4	119,5
Gruppeordninger	63,6	58,4	63,6	58,4

Præmier fordelt på lande

Danmark	2.029,8	1.975,0	2.029,8	1.975,0
Andre EU-lande	6,2	5,9	6,2	5,9
Øvrige lande	6,8	6,0	6,8	6,0

Opgørelse af antal forsikrede

Tegnet i ansættelsesforhold	71.452	69.024	71.452	69.024
Tegnet privat	7.280	6.702	7.280	6.702
Gruppeordninger	42.020	42.861	42.020	42.861

Pensionskassens samlede antal forsikrede medlemmer er opgjort incl. medlemskaber, hvorfra der kun udbetales ægtefælle- og børnepensioner.

Note 4

Kursreguleringer

	Pensionskassen 2022	2021	Koncernen 2022	2021
Investeringsjendomme	-3,9	-1,0	-1,7	334,3
Kapitalandele	131,6	688,8	131,6	688,8
Investeringsforeningsandele	-232,1	152,3	-232,1	152,3
Obligationer	-2.148,9	-248,5	-2.148,9	-248,5
Andre udlån	116,4	222,2	116,4	222,2
Afledte finansielle instrumenter	-3.294,4	-401,1	-3.294,4	-401,1
Likvide beholdninger	-29,6	20,8	-29,6	20,8

Kursreguleringer i alt

	-5.461,0	433,5	-5.458,7	768,9
--	-----------------	--------------	-----------------	--------------

Note 5

Ændring i pensionshensættelser f.e.r. i alt

	Pensionskassen 2022	2021	Koncernen 2022	2021
Individuel bonuspotentiale	-7.477,4	-3.249,9	-7.477,4	-3.249,9
Garanterede ydelser	8.753,0	2.953,3	8.753,0	2.953,3
Risikomargen	-183,1	-24,2	-183,1	-24,2
Kollektiv bonuspotentiale	1.316,6	-5.277,0	1.316,6	-5.277,0

Ændring i pensionshensættelser f.e.r. i alt

	2.409,0	-5.597,9	2.409,0	-5.597,9
--	----------------	-----------------	----------------	-----------------

Note 6 Pensionsmæssige driftsomkostninger f.e.r.	Pensionskassen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
Honorar til bestyrelsen (beløb i tusinde kr.)				
Honorar udbetalt til den udpegede faglige organisation	271,8	298,4	271,8	298,4
Honorar udbetalt til bestyrelsesmedlemmer	1.094,7	1.025,2	1.094,7	1.025,2
Samlet honorar til bestyrelsen	1.366,5	1.323,6	1.366,5	1.323,6

Løn

Der er ingen ansatte i pensionskassen ud over direktionen, de fire områdedirektører og de fire nøglefunktioner under Solvens II.

Direktionen og de fire områdedirektører er delvis aflønnet af pensionskassen.

De fire nøglefunktioner er ikke aflønnet af pensionskassen.

Vederlag til direktion og bestyrelse er i henhold til lønpolitikken udelukkende baseret på fast løn.

Det samlede vederlag til bestyrelse og direktion er tilgængeligt på www.pka.dk.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
<i>Lønninger (beløb i tusinde kr.)</i>				
Lønninger	680,7	691,5	680,7	691,5
Pensionsbidrag	138,8	128,7	138,8	128,7
Lønsumsafgift m.m.	125,4	125,5	125,4	125,5
Samlede lønninger	944,8	945,7	944,8	945,7

Det gennemsnitlige antal heltidsbeskæftigede i 2022 er 0,3 mod 0,3 i 2021.

Revisor

Revisors arbejde sker i stort omfang fælles for de af PKA A/S administrerede pensionskasser.

Pensionskassens andel af revisoromkostningerne inklusive moms udgør:

	Pensionskassen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
<i>Revisor (beløb i tusinde kr.)</i>				
Lovpligtig revision af årsregnskabet	246,7	228,6	310,8	287,0
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	166,6	83,0	166,6	83,0
Samlede revisoromkostninger	413,3	311,6	477,4	369,9

Lovpligtig revision af årsregnskabet dækker over honorar til både PricewaterhouseCoopers og Deloitte.

Note 7 Realiseret resultat	Pensionskassen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
Renteresultat	-4.165,4	7.238,4	-4.165,4	7.238,4
Risikoresultat	37,6	59,2	37,6	59,2
Omkostningsresultat	192,1	182,9	192,1	182,9
Markedsværdiregulering	3.379,3	1.992,0	3.379,3	1.992,0
Realiseret resultat i alt	-556,4	9.472,6	-556,4	9.472,6
som er fordelt til:				
Tilskrivning af bonus	1.962,4	1.398,2	1.962,4	1.398,2
Pensionsafkastskat	-475,2	947,3	-475,2	947,3
Forrentning til overskudskapital	-42,4	77,7	-42,4	77,7
Pensionsafkastskat vedrørende overskudskapital	-7,7	14,0	-7,7	14,0
Overført til egenkapitalen	-561,4	1.150,6	-561,4	1.150,6
Pensionsafkastskat vedrørende egenkapitalen	-115,6	193,7	-115,6	193,7
Ændring i individuel bonuspotentiale	0,0	414,0	0,0	414,0
Henlagt til kollektiv bonuspotentiale	-1.316,6	5.277,0	-1.316,6	5.277,0
Fordelt i alt	-556,4	9.472,6	-556,4	9.472,6
Bevægelser på egenkapitalen:				
Fra realiseret resultat	-561,4	1.150,6	-561,4	1.150,6
Overført til hensættelser	-66,5	-66,0	-66,5	-66,0
Årets resultat	-627,9	1.084,5	-627,9	1.084,5
Tilgodehavende egenkapitalforrentning	0,0	0,0	0,0	0,0

Principperne for deling af det realiserede resultat samt beregning af risikotillæg er beskrevet i anvendt regnskabspraksis.

Note 8 Investerings ejendomme	Pensionskassen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
Dagsværdi pr. 1. januar	830,3	752,8	4.939,6	4.373,0
Tilgang i året	-2,3	4,5	262,8	157,2
Afgang i året	-1,0	-9,7	-244,8	-9,7
Årets værdiregulering til dagsværdi	8,9	82,7	-23,7	419,1
Dagsværdi i alt	835,9	830,3	4.933,8	4.939,6
Vægtet gennemsnitlig afkastprocent som indgår ved fastsættelse af dagsværdi:				
Ejendomme til boligudlejning	4,5	3,7	4,3	3,0
Ejendomme til erhvervsudlejning	5,4	5,3	5,4	5,3
Ejendomme udlejet på langtidskontrakt til offentlige myndigheder	4,3	4,3	5,3	5,3

Pensionskassens værdiansættelse af investerings ejendomme er sket med udgangspunkt i ekstern validering af afkastkrav.

Note 9

Andre finansielle investeringsaktiver

I pensionskassens investeringspolitik tages der hensyn til en række sociale, miljømæssige og etiske forhold. Pensionskassen investerer ikke i virksomheder, der overlagt og konsekvent overtræder national lovgivning eller regler fastsat af internationale organisationer tiltrådt af Danmark. Endvidere investerer pensionskassen ikke i kontroversielle våben, kulminer eller tobak.

På www.pka.dk kan ses en løbende opdateret liste over de virksomheder, som pensionskassen har kapitalandele i.

Finansielle instrumenter (Pensionskassen og Koncernen)

<i>Afledte finansielle instrumenter 2022</i>	<u>År til udløb</u>	<u>Hovedstol</u>	<u>Bogført værdi</u>
Futures Køb	0-1	0,1	0,0
Futures Salg	0-1	418,7	0,0
Swaptioner Køb	0-1	2.119,4	-194,9
Swaptioner Køb	1-10	13.030,5	-139,2
Swaptioner Køb	+10	98,3	4,8
CDS	1-10	673,4	-4,6
Swaps	0-1	27.393,9	-72,5
Swaps	1-10	122.222,3	200,7
Swaps	+10	52.203,2	-1.393,1
Valutaterminsforretninger	0-1	35.248,2	1.171,3
Valutaterminsforretninger	+10	143,0	-0,6
Valutaterminsforretninger	1-10	20.114,8	-508,6
Inflation swaps	0-1	272,4	-5,2
Inflation swaps	1-10	1.601,8	44,0
Inflation swaps	+10	1.407,3	15,3
<i>Afledte finansielle instrumenter 2021</i>	<u>År til udløb</u>	<u>Hovedstol</u>	<u>Bogført værdi</u>
Futures Køb	0-1	0,0	6,6
Futures Salg	0-1	1.680,2	0,0
Optioner køb	0-1	528,0	267,6
Optioner køb	1-10	494,2	-4,7
Swaptioner Køb	1-10	8.601,6	-1.136,1
Swaptioner Køb	+10	7.924,6	-821,6
CDS	0-1	27,7	-0,2
CDS	1-10	679,0	-14,4
Swaps	0-1	20.049,2	233,0
Swaps	1-10	79.820,0	157,6
Swaps	+10	47.049,0	1.128,6
Valutaterminsforretninger	0-1	41.124,2	-430,2
Valutaterminsforretninger	+10	250,2	-15,3
Valutaterminsforretninger	1-10	10.460,8	-539,4
Inflation swaps	0-1	238,7	4,7
Inflation swaps	1-10	1.508,2	-19,7
Inflation swaps	+10	3.653,2	-25,8

For afledte finansielle instrumenter knytter væsentlige betingelser sig til udviklingen i renter, aktiekurser og valuta.

Note 9 fortsat

For øvrige finansielle instrumenter, såsom obligationer, kapitalandele mv., er der ingen specielle væsentlige betingelser eller vilkår, som influerer på de fremtidige betalingsstrømme.

Den bogførte værdi af afledte finansielle instrumenter i balancen sker brutto. Summen af alle kontrakter med positiv værdi føres i aktiverne under posten "Afledte finansielle instrumenter". Summen af alle kontrakter med negativ værdi føres i passiverne under posten "Gæld vedrørende afledte finansielle instrumenter".

Note 10

Opdeling efter værdiansættelse af investeringsaktiver og finansielle forpligtelser

Investeringsaktiver og finansielle forpligtelser er indregnet til dagsværdi eller amortiseret kostpris og opgjort på koncernniveau jf. nærmere herom i note 1 "Anvendt regnskabspraksis"

Investeringsaktiver og finansielle forpligtelser 2022

	Noterede kurser	Observerbare input	Ikke observerbare input	I alt
Investeringsejendomme	0,0	0,0	4.933,8	4.933,8
Kapitalandele i associerede virksomheder	6.871,5	9.549,1	11.593,8	28.014,4
Udlån til associerede virksomheder	0,0	0,0	230,9	230,9
Kapitalandele	3,0	0,0	9.838,3	9.841,3
Investeringsforeningsandele	20,2	298,6	5.233,1	5.552,0
Obligationer	13.445,5	4.223,9	0,0	17.669,5
Andre udlån	0,0	0,0	4.833,4	4.833,4
Indlån i kreditinstitutter	1.637,6	1.262,3	0,0	2.899,8
Afledte finansielle instrumenter	0,0	11.239,2	5,6	11.244,8
Investeringsaktiver til dagsværdi	21.977,8	26.573,1	36.668,9	85.219,9
Gæld vedrørende afledte finansielle instrumenter	0,0	-12.055,0	-72,5	-12.127,5
Gæld til kreditinstitutter	0,0	-8.693,3	0,0	-8.693,3
Gæld vedrørende reverseforretninger	-674,4	-474,1	0,0	-1.148,5
Finansielle forpligtelser til dagsværdi	-674,4	-21.222,4	-72,5	-21.969,3

Investeringsaktiver og finansielle forpligtelser 2021

	Noterede kurser	Observerbare input	Ikke observerbare input	I alt
Investeringsejendomme	0,0	0,0	4.939,6	4.939,6
Kapitalandele i associerede virksomheder	13.060,2	9.675,4	9.741,4	32.477,1
Udlån til associerede virksomheder	0,0	0,0	243,3	243,3
Kapitalandele	5,5	0,0	9.675,7	9.681,2
Investeringsforeningsandele	26,7	550,2	4.411,3	4.988,2
Obligationer	10.815,0	5.436,0	241,1	16.492,1
Andre udlån	0,0	0,0	5.092,4	5.092,4
Indlån i kreditinstitutter	1.943,6	4.370,7	0,0	6.314,3
Afledte finansielle instrumenter	6,6	4.757,2	474,8	5.238,7
Investeringsaktiver til dagsværdi	25.857,7	24.789,3	34.819,7	85.466,7
Gæld vedrørende afledte finansielle instrumenter	0,0	-6.398,0	-49,9	-6.448,0
Gæld til kreditinstitutter	0,0	-8.037,0	0,0	-8.037,0
Gæld vedrørende reverseforretninger	-435,9	-2.428,2	0,0	-2.864,1
Finansielle forpligtelser til dagsværdi	-435,9	-16.863,3	-49,9	-17.349,1

Note 10 fortsat

Værdiansættelse baseret på ikke observerbare input 2022	Primo	Overført til/fra andre niveauer	Kurs-regulering	Køb/salg	Ultimo
Investeringsejendomme	4.939,6	0,0	-23,7	18,0	4.933,8
Kapitalandele i associerede virksomheder	9.741,4	0,0	1.081,3	771,1	11.593,8
Udlån til associerede virksomheder	243,3	0,0	0,4	-12,8	230,9
Kapitalandele	9.675,7	0,0	838,9	-676,3	9.838,3
Investeringsforeningsandele	4.411,3	0,0	-113,0	934,9	5.233,1
Obligationer	241,1	-208,3	32,4	-65,2	0,0
Andre udlån	5.092,4	0,0	369,3	-628,3	4.833,4
Afledte finansielle instrumenter	424,9	0,0	-1.145,0	653,1	-66,9
Finansielle forpligtelser til dagsværdi	34.769,8	-208,3	1.040,5	994,5	36.596,4

Værdiansættelse baseret på ikke observerbare input 2021	Primo	Overført til/fra andre niveauer	Kurs-regulering	Køb/salg	Ultimo
Investeringsejendomme	4.373,0	0,0	419,1	147,5	4.939,6
Kapitalandele i associerede virksomheder	7.635,8	0,0	1.651,3	454,3	9.741,4
Udlån til associerede virksomheder	259,5	0,0	0,4	-16,6	243,3
Kapitalandele	8.983,2	0,0	2.140,9	-1.448,4	9.675,7
Investeringsforeningsandele	2.774,2	0,0	275,6	1.361,5	4.411,3
Obligationer	226,5	0,0	33,8	-19,2	241,1
Andre udlån	4.473,3	0,0	373,1	246,0	5.092,4
Afledte finansielle instrumenter	178,7	0,0	1.893,9	-1.647,7	424,9
Finansielle forpligtelser til dagsværdi	28.904,3	0,0	6.788,1	-922,7	34.769,8

Note 11

Sikkerhedsstillelse

Pensionskassen har til sikkerhed for clearing og for dagsværdien på afledte finansielle instrumenter netto deponeret obligationer til en værdi af

	Pensionskassen 2022	Pensionskassen 2021	Koncernen 2022	Koncernen 2021
	1.530,7	1.625,3	1.530,7	1.625,3
Likvider og obligationer modtaget til sikkerhed for dagsværdien på afledte finansielle instrumenter	451,2	340,5	451,2	340,5
Dagsværdien af obligationer stillet til sikkerhed for repoforretninger	-8.588,3	7.969,2	-8.588,3	7.969,2
Dagsværdien af obligationer modtaget til sikkerhed for reverseforretninger	2.885,4	4.302,4	2.885,4	4.302,4

Note 12

Overskudskapital

	Pensionskassen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
Overskudskapital primo	828,5	689,3	828,5	689,3
Indbetalinger	81,1	74,6	81,1	74,6
Udbetalinger	-16,8	-13,1	-16,8	-13,1
Andel af realiseret resultat efter pensionsafkastskat	-42,4	77,7	-42,4	77,7
Overskudskapital i alt	850,4	828,5	850,4	828,5

Note 13

Pensionshensættelser

	Pensionskassen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
Pensionshensættelser primo	54.646,5	49.048,6	54.646,5	49.048,6
Fortjenstmargen primo	0,0	0,0	0,0	0,0
Anvendt individuel bonuspotentiale	0,0	414,0	0,0	414,0
Pensionsmæssige hensættelser i alt primo	54.646,5	49.462,6	54.646,5	49.462,6
Kollektiv bonuspotentiale primo	-5.277,0	0,0	-5.277,0	0,0
Akkumuleret værdiregulering primo	-4.699,4	-6.691,5	-4.699,4	-6.691,5
Retrospektive hensættelser primo	44.670,0	42.771,1	44.670,0	42.771,1
Bruttobidrag	2.042,7	1.987,0	2.042,7	1.987,0
Rentetilskrivning	1.988,4	1.383,0	1.988,4	1.383,0
Pensionsydelse	-1.779,5	-1.645,9	-1.779,5	-1.645,9
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-24,8	-25,6	-24,8	-25,6
Risikogevinster efter tilskrivning af risikobonus	20,8	63,7	20,8	63,7
Pensionsvalgsbonus	66,5	66,0	66,5	66,0
Overført til/fra medlemskapital	-64,3	-61,6	-64,3	-61,6
Andet	37,2	132,2	37,2	132,2
Retrospektive hensættelser ultimo	46.956,9	44.670,0	46.956,9	44.670,0
Akkumuleret værdiregulering ultimo	1.320,1	4.699,4	1.320,1	4.699,4
Kollektiv bonuspotentiale ultimo	3.960,5	5.277,0	3.960,5	5.277,0
Pensionsmæssige hensættelser i alt ultimo	52.237,4	54.646,5	52.237,4	54.646,5
Anvendt individuel bonuspotentiale	0,0	0,0	0,0	0,0
Fortjenstmargen ultimo	0,0	0,0	0,0	0,0
Pensionshensættelser i alt	52.237,4	54.646,5	52.237,4	54.646,5

Pensionskassens forsikringer er omfattet af kontributionsprincippet. Pensionskassen har imidlertid vedtaget andre principper for fordeling af det realiserede resultat end, hvad der følger af kontributionsbekendtgørelsen (BEK nr. 1643 af 14. december 2016). Bekendtgørelsens bestemmelser følges i det omfang, de ikke strider imod pensionskassens principper. I praksis vil det sige, at pensionskassen ikke anvender en gruppeopdeling efter bekendtgørelsens § 3.

Note 13 fortsat

Fordeling af hensættelser på oprindelig grundlagsrente for bestande, der ikke er omfattet af kontributionsprincippet:

	Garanterede ydelser	Individuelt bonus-potentiale	Kollektivt bonus-potentiale	I alt
Pensionshensættelser pr. 31. december 2022				
Opgørelsesrente -1,00%	-2.200,9	2.809,3	57,6	666,0
Opgørelsesrente 0,01%	5.308,6	19.384,2	2.124,6	26.817,4
Opgørelsesrente 1,75%	2.779,9	4.019,6	582,1	7.381,6
Opgørelsesrente 2,75%	2.806,9	1.312,8	349,7	4.469,4
Opgørelsesrente 4,25%	11.056,2	298,8	846,5	12.201,4
Alle grupper	19.750,6	27.824,8	3.960,5	51.535,8
Risikomargen alle grupper				701,6
Pensionshensættelser i alt				52.237,4

	Garanterede ydelser	Individuelt bonus-potentiale	Kollektivt bonus-potentiale	I alt
Pensionshensættelser pr. 1. januar 2022				
Opgørelsesrente -1,00%	-1.824,6	2.109,3	40,6	325,3
Opgørelsesrente 0,01%	7.745,6	15.804,1	2.831,1	26.380,8
Opgørelsesrente 1,75%	4.282,2	2.160,1	764,9	7.207,2
Opgørelsesrente 2,75%	3.965,3	232,7	464,2	4.662,2
Opgørelsesrente 4,25%	14.335,1	41,1	1.176,3	15.552,6
Alle grupper	28.503,6	20.347,3	5.277,0	54.128,0
Risikomargen alle grupper				518,5
Pensionshensættelser i alt				54.646,5

Afkastprocent og Bonusgrad for de forsikringsbestande, der ikke er omfattet af kontributionsprincippet:

	2022 Afkast-procent	2021 Afkast-procent	2022 Bonus-grad	2021 Bonus-grad
Opgørelsesrente -1,00%	-5,8%	12,7%	419,9%	626,3%
Opgørelsesrente 0,01%	-5,8%	12,7%	85,4%	77,8%
Opgørelsesrente 1,75%	-5,8%	12,7%	66,7%	45,2%
Opgørelsesrente 2,75%	-5,8%	12,7%	40,1%	17,7%
Opgørelsesrente 4,25%	-5,8%	12,7%	11,4%	12,2%

Forrentning af kundemidler efter omkostninger før skat opdelt på produkt:

	2022	2021
Gennemsnitrente	-5,7%	12,6%

Note 14

Eventualforpligtelser

Til sikkerhed for forsikredes hensættelser er registreret følgende aktiver:

Investeringsaktiver og andre materielle

	Pensionskassen		Koncernen	
	2022	2021	2022	2021
investeringsaktiver	835,9	832,0	835,9	832,0
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	3.190,8	3.044,1	3.190,8	3.044,1
Kapitalandele i associerede virksomheder	22.873,4	21.745,5	22.873,4	21.745,5
Udlån til associerede virksomheder	230,9	243,3	230,9	243,3
Kapitalandele	9.675,3	9.681,2	9.675,3	9.681,2
Investeringsforeningsandele	5.552,0	4.988,2	5.552,0	4.988,2
Obligationer	11.229,4	11.249,3	11.229,4	11.249,3
Andre udlån	1.043,0	2.195,2	1.043,0	2.195,2
Indlån i kreditinstitutter	2.732,0	6.045,6	2.732,0	6.045,6
Tilgodehavende renter	65,7	28,7	65,7	28,7

Til sikkerhed for hensættelser i alt

57.428,3 **60.053,0** **57.428,3** **60.053,0**

Investeringsaktiver til overtagelse efter regnskabsåret

547,5 575,5 547,5 575,5

Tilsagn om investeringer fratrasket allerede indbetalte beløb:

Unoterede aktier	9.196,4	3.622,5	9.196,4	3.622,5
Skov og landbrug	31,5	53,1	31,5	53,1
Ejendomme	1.686,0	2.309,0	1.686,0	2.309,0
Infrastruktur	3.973,3	645,2	3.973,3	645,2
Kredit	1.671,9	2.840,8	1.671,9	2.840,8
	16.559,1	9.470,5	16.559,1	9.470,5

Pensionskassen deltager i diverse interessentskaber sammen med pensionskasser tilknyttet PKA.

Pensionskasserne hæfter solidarisk for interessentskabernes forpligtelser.

Endelig påhviler der momsreguleringsforpligtelse på en del af koncernens ejendomme. Det kræver dog en kommerciel beslutning om ændret anvendelse af de pågældende ejendomme, før forpligtelsen bliver aktuel.

PKA Direct I K/S

Anholt havvindmøllepark

Pensionskassen har over for Ørsted Energy Wind Power A/S og medejere af Anholt Havvindmøllepark I/S garanteret, at PKA - Sundhedsfaglige Anholt Havvindmøllepark K/S inden for visse rammer vil betale sin prorata andel af forpligtelserne under ejeraftalen vedrørende Anholt Havvindmøllepark I/S og aftalen med Ørsted Energy Wind Power A/S om drift af Anholt Havvindmøllepark.

Gode Wind II

Pensionskassen deltager via PKA - Sundhedsfaglige Gode Wind II K/S sammen med en række øvrige institutionelle investorer i et investorkonsortium, der har investeret i vindmølleparken Gode Wind II.

Pensionskassen har garanteret for visse forpligtelser, som påhviler Gode Wind II Joint HoldCo P/S over for Gode Wind II Joint FinCo ApS. Garantien vedrørte pr. statusdagen forpligtelser på 14,3 mio. EUR.

Note 14 fortsat

PKA Direct II K/S

Walney Extension

Pensionskassen deltager via PKA Walney Extension Holding ApS sammen med en anden dansk investor i et investorkonsortium, der har investeret i havvindmølleparken Walney Extension i England. Pensionskassen har garanteret sin pro rata andel af visse forpligtelser vedrørende opførelse og ejerskab af Walney Extension over for en række parter, herunder Ørsted Energy Wind Power A/S og långivere. Garantiforpligtelserne og resttilsagn udgør pr. statusdagen 20,7 mio. GBP.

Teesside Renewable Energy Plant

Pensionskassen investerer via PKA TeesREP Holding ApS i biomassekraftvarmeværket Teesside Renewable Energy Plant i England sammen med Macquarie Capital. Resttilsagn udgør pr. statusdagen 0,5 mio. GBP.

AIP Infrastructure I K/S

Blafa

I oktober 2018 indgik Pensionskassen en aftale med Vattenfall og Vestas om opførelsen af en 353 MW onshore vindmøllepark i Sverige nær Umeå. Pensionskassens garantiforpligtelse pr. statusdagen udgøres af resterende pro rata andel af det samlede investeringstilsagn samt yderligere driftsmæssige garantier på i alt 43,6 mio. DKK.

Zion

PKA investerede i oktober 2018 i to solcelleparker i Californien. Begge solparker var fuldt udbygget og i drift på overtagelsestidspunktet. Pensionskassen har garanteret sin pro rata andel af visse drifts- og nedtagningsmæssige forpligtelser overfor Nordea Bank. Hertil kommer udestående pro rata andel af nyt investeringstilsagn på endnu en solcellepark. Garantiforpligtelserne og resttilsagn beløber sig pr. statusdagen samlet til 23,5 mio. USD.

El Campo

I 2019 indgik Pensionskassen en aftale med Longroad og Vestas om opførelsen af en 353 MW onshore vindmøllepark i USA, Knox County, Texas. I 2020 er der yderligere investeret i to solcelleparker under El Campo, en i Californien og en i Texas. Pensionskassens garantiforpligtelse pr. statusdagen udgøres af driftsmæssige garantier på i alt 52,8 mio. USD.

North Sea Infrastructure

Pensionskassen har sammen med Borgland Advisory AS investeret i norske Nyhamna og Vestprosess gasbehandlingsanlæg. Resttilsagn udgør pr. statusdagen 9,8 mio. NOK.

AIP Infrastructure II K/S

Escalade

I 2020 indgik pensionskassen aftale om køb af en 336 MW onshore vindmøllepark i USA, Knox County, Texas. Pensionskassens garantiforpligtelse pr. statusdagen udgøres af resterende pro rata andel af det samlede investeringstilsagn samt yderligere driftsmæssige garantier på i alt 18,2 mio. USD.

Mallard

I 2020 købte pensionskassen sig ind i Agility Trains East, som ejer en flåde af intercitytog, der servicerer 'East Coast Main Line' i UK. Pensionskassens pro rata andel af den resterende del af investeringstilsagnet og garantiforpligtelser udgør 1,2 mio. GBP.

Stephenson

I 2022 købte pensionskassen sig ind i Cross London Trains (XLT), som ejer en flåde af tog, der servicerer 'Thameslink Cross London' toglinjen i London, UK. Pensionskassens pro rata andel af den resterende del af investeringstilsagnet og garantiforpligtelser udgør 0,3 mio. GBP.

Dante

Pensionskassen har stillet lånefinansiering til rådighed for 'Beatrice Offshore wind project', som driver en havvindmøllepark i Nordsøen tæt på Skotland. Resttilsagn udgør pr. statusdagen 0,2 mio. GBP.

Porter, Viiatti, Elias og Navarra

Pensionskassen har investeret i en række projekter i Spanien, Finland og Litauen, som driver landvindmølleparker. Garantiforpligtelser og resttilsagn udgør pr. statusdagen samlet 52,6 mio. EUR.

Note 14 fortsat

PKA Ophelia Holding K/S

TDC

Pensionskassen har pr. statusdagen en resthæftelse på 132,5 mio. DKK for sin pro rata andel af investeringen.

Moms

Som følge af en EU-domstolsafgørelse i 2014 kan visse ydelser til investeringsforeningslignende pensionskasser potentielt fritages for moms. Pensionskassen har i samarbejde med PKA A/S og Forca A/S udarbejdet en foreløbig opgørelse over momsbeløb som pensionskassen anses som berettiget til at tilbagesøge for perioden 2004 til 2015 baseret på EU-dommen.

Pensionskassen har i februar 2016 indsendt anmodning om tilbagebetaling af uberettiget opkrævet moms til Skattestyrelsen for perioden 2004 til og med 2015. Pensionskassen har desuden i december 2018 indsendt anmodning til Skattestyrelsen om tilbagebetaling af uberettiget opkrævet moms for perioden 1. januar 2016 – 30. september 2018. Yderligere har pensionskassen i februar 2022 indsendt anmodning til Skattestyrelsen om tilbagebetaling af uberettiget opkrævet moms for perioden 10. oktober 2018 til 31. december 2020 samt forventer at indsende anmodninger om tilbagebetaling også for efterfølgende perioder. Anmodningerne afventer sagsbehandling.

Skattestyrelsen har i november 2019 ændret praksis med hensyn til hvilke pensionskasser, der kan omfattes af momsfritagelsen. Skattestyrelsen mener, at 2019 udmeldingen blot er en præcisering af praksis, og derfor også har tilbagevirkende effekt. Hvis Skattestyrelsen har ret i dette standpunkt, kan det få begrænsende betydning for tilgodehavendet og kan medføre, at pensionskassen for 2019 har en eventualforpligtelse vedrørende moms på ydelser faktureret fra PKA A/S.

Der pågår fortsat sagsbehandling i Skattestyrelsen, og den endelige opgørelse af eventualforpligtelsen afventer Skattestyrelsens sagsbehandling. Eventuelle forpligtelser vil belaste de omfattede administrerede pensionskasser og selskaber.

Det er sandsynligt, at Skattestyrelsen i 2023 udsender nye styresignaler, der har betydning for pensionskassens momsposition, og vi afventer derfor indholdet af disse styresignaler.

Øvrigt

Pensionskassen har ikke påtaget sig pensions-, kautions-, garanti- eller andre forpligtelser, udover hvad der fremgår af årsrapporten.

Note 15

Nærtstående parter m.v.

Pensionskassen har

kapitalandele i følgende

tilknyttede virksomheder:	Aktivitet	Hjemsted	Ejer-andel	Resultat	Egen-kapital
Sundhedsfagliges Ejendomsaktieselskab	Investering i grunde og bygninger	Gentofte	100,0%	146,7	3.190,8

Pensionskassen har

kapitalandele i følgende

associerede virksomheder:	Aktivitet	Hjemsted	Ejer-andel	Resultat	Egen-kapital
PKA A/S	Administrative opgaver inden for pensionskassevirksomhed mv.	Gentofte	21,0%	-4,6	215,6
PKA+Pension Forsikringsselskab A/S	Livsforsikringsvirksomhed	Gentofte	21,0%	-49,0	913,1
A/S Kjøbenhavns Ejendomsselskab	Investering i grunde og bygninger	Gentofte	24,2%	57,7	962,9

Note 15 fortsat

Pensionskassen har kapitalandele i følgende associerede virksomheder:

	Aktivitet	Hjemsted	Ejer- andel	Resultat	Egen- kapital
PKA AIP A/S	Investeringsrådgivning	København	23,0%	-0,1	0,5
Institutional Holding P/S	Administration af infrastruktur investeringer	København	23,0%	0,2	3,0
Institutional Holding GP ApS	Komplementar	København	23,0%	0,0	0,0
PKA Direct I K/S	Investeringer i infrastruktur	København	22,8%	156,9	3.233,5
PKA Direct II K/S	Investeringer i infrastruktur	København	22,0%	-20,7	3.775,8
PKA PF III AIV K/S	Investering i selskaber	København	22,0%	1.710,0	5.069,8
Investeringselskabet af 4. juli 2018	Investering i kapitalandele	Gentofte	23,9%	4,0	4,0
PKA Ophelia Holding K/S	Investering i infrastruktur	Gentofte	22,0%	152,8	4.218,3
PKA Ophelia Holding GP ApS	Komplementar	Gentofte	22,0%	0,0	0,0
IIP Denmark P/S	Investeringsrådgivning	Gentofte	23,0%	10,0	35,4
IIP Denmark GP ApS	Komplementar	Gentofte	23,0%	0,0	0,1
PKA Skejby P/S	Investering i grunde og bygninger	Gentofte	25,0%	32,4	109,7
PKA Skejby Komplementar ApS	Komplementar	Gentofte	25,0%	0,0	0,0
Poppelstykket 12 A/S	Investering i grunde og bygninger	Frederiksberg	25,0%	5,4	118,6
Rugårdsvej Odense A/S	Investering i grunde og bygninger	Frederiksberg	25,0%	35,7	81,1
Investeringselskabet af 24. februar 2015 A/S	Genanvendelse af dæk	Gentofte	23,9%	102,4	317,3
PKA Private Funds III K/S	Investering i selskaber	København	21,2%	2.747,1	9.653,6
PKA Private Funds III GP ApS	Komplementar	København	21,2%	0,0	0,2
PKA Private Funds IV K/S	Investering i selskaber	København	21,2%	552,0	5.345,7
PKA Private Funds IV GP ApS	Komplementar	København	21,0%	0,0	0,0
PKA Venture I K/S	Investering i selskaber	København	21,2%	165,7	627,9
Sustain Solutions I K/S	Energirenovering	København	22,0%	3,8	52,9
Acadian Global Value *	Virksomhedskredit	København	21,2%	3.606,2	17.184,2
Emerging Local Currency Debt II, State Street *	Emerging markets lokal gæld	København	20,9%	-1.394,7	12.703,0
AQR Global Credit *	Virksomhedskredit	København	21,2%	91,6	4.417,6
Global High Yield og IG, Robeco Credit *	Virksomhedskredit	København	20,7%	-204,9	4.659,5
DCI Global Credit *	Virksomhedskredit	København	21,3%	207,3	4.900,1
Mortgage Backed Securites I, ABSA *	Amerikanske boliglån	København	22,5%	227,5	2.657,1
Global Equities I, State Street *	Børsnoterede aktier	København	20,5%	6.298,6	27.830,0
Low Risk Equities I, Intech *	Børsnoterede aktier	København	21,3%	1.013,9	9.380,8
Low Risk Equities II, Acadian *	Børsnoterede aktier	København	21,3%	1.632,1	7.210,2
Global Large Cap Market Neutral Equity, AQR *	Børsnoterede aktier	København	23,2%	745,3	3.253,5

Note 15 fortsat

Pensionskassen har kapitalandele i følgende associerede virksomheder:

	Aktivitet	Hjemsted	Ejerandel	Resultat	Egenkapital
Alternative Risk Premia, AQR *	Long/short derivater inden for aktier, obligationer, råvarer og valuta	København	22,1%	-570,5	1.705,0
Tactical Trend, Graham *	Trendfollowing inden for aktier, obligationer, råvarer og valuta.	København	22,1%	-62,0	1.164,7
US Leveraged Loans 1, Invesco *	Virksomhedskredit	København	21,4%	281,9	6.180,7
Emerging hard currency Debt II, Danske *	Emerging markets ekstern gæld	København	20,9%	147,6	3.250,1
Emerging hard currency Debt I, JPM *	Emerging markets ekstern gæld	København	20,9%	164,7	3.293,2
SAE Liquidity fund LP	Børsnoterede aktier	Cayman Island	21,2%	57.984,0	1.643,5
M&G Independent European Loan Fund	Virksomhedskredit	Dublin	21,7%	199,2	3.412,3
Henderson Alphagen Castor	Børsnoterede aktier	Cayman Island	22,0%	49,9	1.766,8
Pure Momentum Plus, AHL	Trendfollowing inden for aktier, obligationer, råvarer og valuta.	Cayman Island	22,1%	324,6	1.727,9
Henderson Alphagen LUTRA Net EURO share	Børsnoterede aktier og renter	Luxembourg	22,1%	40,8	1.784,1
ILS - CO2 Segregated Portfolio (Twelve)	Katastrofeforsikringer	Cayman Island	22,0%	-1,1	245,4
Yderst Catastrophe Fund (Nephila ILS)	Katastrofeforsikringer	Bermuda	22,0%	-20,4	84,6

* Afdeling i Kapitalforeningen Investin Pro

Der er ikke nogen nærtstående parter, som har bestemmende indflydelse i Pensionskassen.

Der har ikke været andre transaktioner med bestyrelsen og direktionen end vederlag jf. Note 6

Pensionskassernes Administration A/S varetager administrative opgaver for Pensionskassen. Der er indgået administrationsaftale og ydelserne afregnes på markedsbaserede vilkår. De administrative opgaver omfatter pensionsadministration, formueforvaltning.

Note 16

Risikooplysninger

Der knytter sig en række risici til pensionskassens forretningsmodel.

Bestyrelsen har i forbindelse med arbejdet med risiko og solvens identificeret de væsentligste risici, der knytter sig til forretningsmodellen:

- Markedsrisiko
- Outsourcing
- Cyberrisiko

Markedsrisiko er pensionskassens største risiko. Markedsrisiko er risikoen for, at pensionskassens aktiver, fx obligationer, aktier, ejendomme og alternativer taber værdi som følge af udsving på kapitalmarkederne. Markedsrisiko findes også ved opgørelsen af hensættelserne til markedsværdi, da disse er rentefølsomme. Det betyder, at hensættelserne skifter værdi, når markedsrenterne ændrer sig, og det kan blive nødvendigt at hensætte mere, hvis renten falder. Aktierisiko og renterisiko er de største markedsrisici for pensionskassen. Bestyrelsen har som nævnt fastsat risikorammer for de forskellige aktivklasser. Risiciene kvantificeres og afdækkes med kapital i risikomodelle.

Outsourcing er et centralt element i pensionskassens operating model, og pensionskassen anvender i høj grad outsourcing til at opnå stordriftsfordele og effektiviseringer. Det giver anledning til særlige risici, som stiller krav til aftalegrundlag, rapportering, kontrol og opfølgning. Pensionskassen afdækker outsourcingrisiko med effektive samarbejdsaftaler, hvor niveauet for service, leverancer og rapportering er tydeligt fastlagt. Kontrol og opfølgning sikrer, at opgaverne bliver løst i overensstemmelse med de indgåede aftaler. Dette er fastlagt i politik, retningslinjer og forretningsgange.

Cyberrisiko udgør en væsentlig operationel risiko, som pensionskassen har et stigende fokus på. Pensionskassen har fastlagt sin risikoappetit på IT-sikkerhedsområdet og afdækker cyberrisikoen ved at stille krav til især den primære IT-leverandør Forca baseret på en risikovurdering samt en sårbarheds- og konsekvensanalyse. Forca har etableret en række sikkerhedsværn, der beskytter pensionskassen mod cybertrusler, herunder overvågning af netværk for at forhindre hackere, udvidet fysisk sikkerhed så kun godkendte Pc'er har adgang i fysiske netværksporte samt rettighedsstyring. Bestyrelsen har fastsat grænser for genetableringsfristerne på kritiske systemer.

Note 17

Specifikation aktiver og disses afkast

	Regnskabsmæssig værdi		Afkast i % p.a. før skat
	Primo	Ultimo	
Grunder og bygninger	5.417,4	5.246,0	3,8
Noterede kapitalandele	9.328,1	3.555,6	-7,3
Unoterede kapitalandele	22.453,5	22.385,4	2,2
Kapitalandele i alt	31.781,6	25.941,0	0,9
Stats- og realkreditobligationer	12.951,9	16.163,0	-14,8
Indeksobligationer	0,0	0,0	0,0
Kreditobligationer og emerging markets obligationer	14.878,5	12.521,1	2,0
Udlån m.v.	4.172,4	8.157,1	6,4
Obligationer og udlån i alt	32.002,8	36.841,2	-3,6
Dattervirksomheder	0,0	0,0	0,0
Øvrige investeringsaktiver	8.172,2	4.858,9	3,5
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelser	-1.209,3	-882,7	

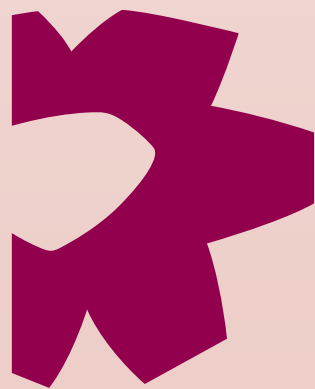
Afkast i % er tidsvægtet på baggrund af afkastet på dagsbasis.

Supplerende beretning

Ifølge disclosure-forordningens delegerede retsakt skal pensionskassen for hvert produkt gøre status for, hvordan de miljømæssige og/eller sociale karakteristika er blevet fremmet.

Det skal fra 2022 ske ved at udfylde et skema fra EU. Det er vedlagt som en supplerende beretning. Det skal bemærkes, at data generelt er en udfordring og vil være det en rum tid endnu. Derfor er de data vi offentliggør behæftet med usikkerhed og offentliggøres efter bedste evne. Opgørelsesmetoderne udvikles også løbende for at få et så retvisende billede som muligt. Det vil indebære, at tallene i den supplerende beretning kan ændres de kommende år, i takt med at datakvaliteten og opgørelsesmetoderne forbedres.

pka

Tuborg Boulevard 3
2900 Hellerup
Cvr-nr. 71 97 15 11

Model for periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 2a, i forordning (EU) 2019/2088 og artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2020/852

Produktnavn: Pensionskassen for Sundhedsfaglige

Identifikator for juridiske enheder: 549300HFZI1QWYS89L51.

Miljømæssige og/eller sociale karakteristika

Ved »bæredygtig investering« forstås en investering i en økonomisk aktivitet, der bidrager til et miljømæssigt eller socialt mål, forudsat at investeringen ikke i væsentlig grad skader miljømæssige eller sociale mål, og at de virksomheder, der investeres i, følger god ledelsespraksis.

EU-klassificeringssystemet er et klassificeringssystem, der er fastsat i forordning (EU) 2020/852, og som opstiller en liste over **miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter**. I nævnte forordning er der ikke fastsat en liste over socialt bæredygtige økonomiske aktiviteter. Bæredygtige investeringer med et miljømål kan være i overensstemmelse med klassificeringssystemet eller ej.

Havde dette finansielle produkt et bæredygtigt investeringsmål?

☒ ☐ **Ja**

☐ Det foretog **bæredygtige investeringer med et miljømål:** ____%

☐ i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☐ i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☐ Det foretog **bæredygtige investeringer med et socialt mål:** ____%

☒ ☐ **Nej**

☐ Det **fremmede miljømæssige/sociale (M/S) karakteristika** og selv om det ikke havde en bæredygtig investering som mål, havde det en andel af bæredygtige investeringer på ____%

☐ med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☐ med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

☐ med et socialt mål

☒ Det fremmede M/S-karakteristika, men **foretog ikke nogen bæredygtige investeringer**

I hvilket omfang blev de miljømæssige og/eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opfyldt?

I PKA ønsker vi at fremme klima-, miljømæssige og/eller sociale karakteristika, når vi investerer. Det gør vi med følgende tiltag for PKA som helhed:

- Målsætning om at have investeringer med særligt fokus på at forbedre miljø og klimaforhold på 15 % af formuen i 2025 og 20 % i 2030.
- Målsætning om at have investeringer med særligt fokus på at fremme sociale forhold på i alt 10 mia. kr. for hele PKA i 2025. Investeringerne er bl.a. i sociale impact fonde.
- Målsætning om at have en CO₂-neutral portefølje i 2050 med delmål for reduktion af CO₂-aftrykket på 29 % i 2025 og 50 % i 2030.
- ESG-ratingen på vores børsnoterede aktieinvesteringer skal være ca. 15 % bedre end benchmark for den børsnoterede aktieportefølje (en sammenlignelig gruppe af aktier på markedet).

Bæredygtighedsindikatorer måler, hvordan de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opnås.

● **Hvordan klarede bæredygtighedsindikatorerne sig?**

I rapporten ”Status på fremme af grønne og sociale investeringer” fra efteråret 2022 var der følgende status for målsætninger for Pensionskassen for Sundhedsfaglige.

Målsætning: Klimainvesteringer på 15 % af formuen

Status: Bidrag 9,5 mia. kr. medio 2022 i Pensionskassen for Sundhedsfaglige

Målsætning: De sociale investeringer på 10 mia. kr. for hele PKA

Status: Bidrag på 1,4 mia. kr. medio 2022 i Pensionskassen for Sundhedsfaglige

Målsætning: ESG-rating på ca. 15 % bedre en benchmark for alle pensionsprodukter

Status: 12,7 % medio 2022

Målsætning: CO₂-neutral portefølje i 2050

Status: CO₂-udledningen var 227.364 tons CO₂ (scope 1 og 2)¹ ultimo 2021

CO₂-aftrykket var ultimo 2021 reduceret med 43 % siden 2019 (scope 1 og 2)

Klima- og sociale investeringer og ESG-ratingen opgøres årligt, så ovenstående er seneste status for fremme af målsætningerne. Der er opgjort tal for CO₂-udledningen ultimo 2022, som kan bruges til at gøre status for målsætningen om at opnå en CO₂-neutral portefølje i 2050. Det fremgår af tabellen i nedenstående afsnit.

● **...og sammenlignet med tidligere perioder?**

CO₂-udledningen er faldet fra 227.364 tons ultimo 2021 til 197.591 tons ultimo 2022. Denne reduktion dækker over CO₂-udledningen fra børsnoterede aktier, derivater, virksomhedsobligationer og ejendomsinvesteringer for scope 1 og 2. Det er disse aktivklasser, som er omfattet af PKA's målsætning om reduktion på 29 % inden 2025. Det skal bemærkes, at tallene for 2022 for CO₂-udledningen for de børsnoterede aktier og erhvervsobligationer er fra dataleverandøren ISS ESG, mens det tidligere år har været fra MSCI. Skift i kilde gør sammenligningen med de forrige år usikker. Med et aftryk på 6,9 tons CO₂ pr. investeret mio. kr. i scope 1 og 2 er vores investeringers CO₂-aftryk allerede 48 % lavere end de samme aktivklassers CO₂-aftryk i 2019. PKA har dermed allerede opfyldt målsætningen for 2025 på at mindste aftrykket med 29 % for aktier, derivater, erhvervsobligationer og ejendomme.

Enhed	2019	2020	2021	2022
Tons CO2	347.265	260.255	227.364	197.591
CO2 aftryk (tons/mio. kr.)	13,3	9,4	7,68	6,9
Reduktion af CO2 aftryk	/	29 %	43 %	48 %

¹ Scope 1 er direkte udledninger for kilder, som er kontrolleret og ejet af virksomheden. Scope 2 er indirekte udledninger, der knytter sig til virksomhedens brug af varme og strøm.

Hvordan tog dette finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

PKA's produkter tager hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighed. PKA ønsker at være en ansvarlig investor og integrere bæredygtighedshensyn i alle investeringsbeslutninger. Det betyder, at vi blandt andet ser på miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige forhold samt forhold vedrørende respekt for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder og bekæmpelse af korruption og bestikkelse i relation til de enkelte investeringer. PKA investerer ikke i kontroversielle våben, som strider imod internationale konventioner, og ikke i selskaber, der producerer tobaksprodukter. Vi investerer ikke i kulmineselskaber eller oliesandselskaber, som vi vurderer, ikke er omstillingsparate – dvs. ikke har en konkret og troværdig plan for at afvikle disse aktiviteter. Der investeres ikke i kulforsyningsselskaber, hvor den samlede andel af omsætningen fra kulaktivitet er mere end 20 %, hvis selskaberne ikke er omstillingsparate, dvs. ikke har en konkret og troværdig plan for at afvikle disse aktiviteter. Desuden udøver PKA aktivt ejerskab gennem en række aktiviteter, herunder overvågning, dialog, stemmeafgivning, eksklusion fra investeringsuniverset, samarbejde med andre aktionærer samt rapportering. Det kan medføre, at et selskab ekskluderes fra PKA's investeringsunivers.

Hvad var dette finansielle produkts største investeringer?

Fordelingen af investeringerne på de 15 største investeringer omfatter alle produktets investeringer både noterede og unoterede. Placeringen på sektor og land afspejler placeringen af fonden/foreningen, som der er investeret i, da der ikke er foretaget gennemlysning. Det fremgår således ikke, hvordan fondens investeringer er fordelt på virksomheder. Blandt de største investeringer er 5 fonde med globale aktier, hvor der er en overvægt af aktier med bedre ESG-karakteristika end gennemsnittet.

Listen omfatter de investeringer, der **udgjorde den største andel af det finansielle produkts investeringer** i referenceperioden:

Største investeringer	Sektor	% aktiver	Land
Private equity	Investeringsforeninger mv.	4,8%	Danmark
Boligejendomme	Fast ejendom	4,5%	Danmark
Fond med investeringer i udviklingslande	Investeringsforeninger mv.	3,9%	Danmark
Private equity	Investeringsforeninger mv.	3,2%	Danmark
Fond med globale aktier (overvægt på ESG)	Investeringsforeninger mv.	3,0%	Danmark
Fond med globale aktier (overvægt på ESG)	Investeringsforeninger mv.	3,0%	Danmark
Tyske statsobligationer	Offentlig forvaltning mv.	2,9%	Tyskland
Fond med globale aktier (overvægt på ESG)	Investeringsforeninger mv.	2,6%	Danmark
Private equity	Investeringsforeninger mv.	2,3%	Danmark
Fond med erhvervslån	Investeringsforeninger mv.	2,1%	Danmark
Erhvervsejendomme	Fast ejendom	2,0%	Danmark
Tyske statsobligationer	Offentlig forvaltning mv.	1,8%	Tyskland
Fond med globale aktier (overvægt på ESG)	Investeringsforeninger mv.	1,7%	Danmark
Fond med virksomhedskredit	Investeringsforeninger mv.	1,6%	Danmark
Fond med globale aktier (overvægt på ESG)	Investeringsforeninger mv.	1,5%	Danmark

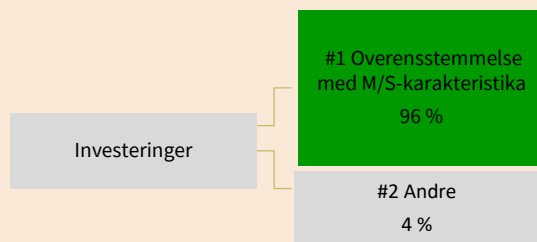
Hvilken andel udgjorde bæredygtighedsrelaterede investeringer?

Aktivallokering
beskriver andelen af investeringer i specifikke aktiver.

● *Hvad var aktivallokeringen?*

96 % af investeringerne til markedsværdi ultimo 2022 fremmer miljømæssige eller sociale karakteristika (pkt. #1 i nedenstående figur). Det, at investeringer fremmer miljømæssige eller sociale karakteristika, betyder ikke, at investeringerne har bæredygtighed som mål ifølge EU-lovgivningen. Den resterende del af investeringerne på 4 % og er fordelt i henholdsvis derivater og kontanter, hvor der ikke er mulighed for at opnå miljømæssige eller sociale karakteristika. De fremgår af pkt. #2 i nedenstående figur, som omfatter de resterende investeringer. At 96 % af investeringerne i pensionskassen fremmer miljømæssige eller sociale karakteristika skyldes bl.a., at der forud for hver investering foretages en due diligence inkl. ESG, så der tages hensyn til PKA's politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer. Heri indgår referencer til FN Global Compacts 10 principper om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, sanktioner, korruption m.m. Derudover udøver PKA aktivt ejerskab, hvor vi løbende overvåger om virksomhederne, vi investerer i, er på linje med PKA's politikker og retningslinjer. Det indebærer, at virksomheder, der over en længere periode overtræder disse politikker og retningslinjer, og ikke viser fremskridt, bliver ekskluderet og sat på PKA's negativliste.

#1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika omfatter de af det finansielle produkts investeringer, der anvendes til at opnå de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af det finansielle produkt.

#2 Andre omfatter de resterende investeringer i det finansielle produkt, som hverken er i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika eller kan kvalificeres

● **Inden for hvilke økonomiske sektorer blev investeringerne foretaget?**

En meget stor del af investeringerne er sket i sektoren: pengeinstitut-, finansvirksomhed og forsikring jf. tabellen nedenfor. Det skyldes, at en del af investeringerne foretaget af fonde og foreninger endnu ikke er blevet fordelt på økonomisk sektor. Det er desværre ikke muligt at give en mere detaljeret fordeling på sektorer for disse investeringer på nuværende tidspunkt. I pengeinstitut-, finansvirksomhed og forsikring indgår pt. også realkreditobligationer. Næststørste sektor er offentlig forvaltning, som består af investeringer i statsobligationer svarende til ca. 16 % af de samlede investeringer. I de 14 % uoplyst indgår investeringer i noterede aktier og obligationer, som endnu ikke er fordelt på sektorer. Investeringerne på 12 % i fast ejendom er direkte investeringer i erhvervs- og boligejendomme. Investeringer i fremstillingsvirksomhed er bl.a. investeringer i virksomheder fx i medicinalindustrien. Infrastrukturinvesteringer fx i vindmøller indgår i sektoren el, gas og fjernvarmeforsyning.

Sektor	% af aktiver
Landbrug, skovbrug og fiskeri	0%
Råstofudvinding	1%
Fremstillingsvirksomhed	6%
El-, gas- og fjernvarmeforsyning	6%
Vandforsyning, kloakvæsen mv.	0%
Bygge- og anlægsvirksomhed	0%
Handel	1%
Transport	1%
Hoteller og restauranter	0%
Information og kommunikation	4%
Pengeinstitut-, og finansvirksomhed, forsikring	38%
Fast ejendom	12%
Liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser	1%
Administrative tjenesteydelser og hjælpe-tjenester	0%
Ikke oplyst	14%
Offentlig forvaltning mv.	16%
Undervisning	0%
Sundhedsvæsen mv.	0%
Kultur mv.	0%
Andre serviceydelser	0%
Internationale organisationer	0%

I hvilket omfang var de bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

PKA arbejder på at indsamle de nødvendige oplysninger, så vi kan vurdere, hvorvidt investeringerne er i overensstemmelse med kravene i EU-klassificeringssystem. På nuværende tidspunkt er dette ikke tilfældet, da der ikke er tilstrækkeligt med oplysninger fra virksomhederne.

Medførte det finansielle produkt investeringer i aktiviteter relateret til fossilgas og/eller atomenergi i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet²

☐ Ja:

☐ fossilgas

☐ atomenergi

☒ Nej

² Fossilgas og/eller atomrelaterede aktiviteter vil kun være i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, hvis de bidrager til at begrænse klimaændringer ("modvirkning af klimaændringer") og ikke i væsentlig grad skader noget EU-klassificeringsmål – se forklarende note i venstre margen. Kriterierne i deres helhed for økonomiske aktiviteter inden for fossilgas og atomenergi, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, er fastsat i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/2014.

For at være i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet omfatter kriterierne for **fossilgas** begrænsninger for emissioner og overgang til fuldt vedvarende energi eller kulstoffattige brændstoffer inden udgangen af 2035. For **atomenergi** indeholder kriterierne omfattende sikkerheds og affaldshåndteringsregler.

Hvilke investeringer blev medtaget under »Andre«, hvad var formålet med dem, og var der nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier?

I pkt. #2 har PKA valgt at placere investeringer i derivater opgjort til markedsværdi og investeringer i kontanter. Vi vurderer, på nuværende tidspunkt, at disse investeringer ikke direkte kan bidrage til at opnå miljømæssige og/eller sociale karakteristika.

Hvilke foranstaltninger er der truffet for at opfylde de miljømæssige og/eller sociale karakteristika i referenceperioden?

PKA ønsker at være en ansvarlig investor og integrerer bæredygtighedshensyn i alle investeringsbeslutninger, hvilket afspejles i de beslutninger, som løbende træffes. Det betyder, at vi i relation til hver enkelt investering blandt andet ser på miljø-, ledelsesmæssige og sociale forhold samt forhold vedrørende respekt for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder og bekæmpelse af korruption og bestikkelse. PKA investerer ikke i våben som strider imod internationale konventioner og ikke i selskaber, der producerer tobaksprodukter. Vi investerer ikke i kulmineselskaber eller oliesandsselskaber, som vi vurderer, ikke er omstillingsparate dvs. ikke har en konkret og troværdig plan for at afvikle disse aktiviteter. Der investeres ikke i kulforsyningsselskaber, hvor den samlede andel af omsætningen fra kulaktivitet er mere end 20 %, hvis selskaberne ikke er omstillingsparate dvs., ikke har en konkret og troværdig plan for at afvikle disse aktiviteter.

Disse retningslinjerne gælder for hele porteføljen med enkelte undtagelser for finansielle derivater, fx baseret på et aktieindeks, eller når der investeres indirekte i kredit til virksomheder, hvor det ikke kan udelukkes, at nogle selskaber er på PKA's eksklusionsliste. PKA er i gang med at undersøge, om retningslinjerne kan implementeres bredere.

Når vi investerer i selskaber, er det en del af vores proces, at vi bl.a. forholder os til, om selskaberne overholder deres skattebetalinger, arbejdstagerforhold, menneskerettigheder og aflønningsmæssige forhold og FN Global Compacts 10 principper.

Vi går i dialog med selskaber, som ikke giver tilfredsstillende oplysninger bl.a. om de nævnte forhold. Hvis selskaberne ikke er villige til dialog eller overtræder vores politikker og retningslinjer, bliver de ekskluderet og placeret på vores eksklusionsliste. I 2022 deltog PKA bl.a. gennem EOS at Federated Hermes i 2906 dialoger med selskaber som led i aktivt ejerskab heraf var 851 om klimaforandringer. I 2021 blev der afholdt 2641 dialoger heraf 677 om klimaforandringer.

Vi overholder også de sanktioner og handelsembargoer, der er vedtaget af EU og FN, og som Danmark er forpligtet til at håndhæve. Vi er medlem af FN Global Compact, følger Paris-aftalen og de gældende konventioner fx FN's biodiversitetskonvention.

Biodiversitet er et særskilt fokus for PKA. Vi har tilsluttet os IIGCC's³ Nature Action 100 og Finance for Biodiversity Pledge, hvilket er indskrevet i vores retningslinjer for ansvarlige investeringer. Nature Action 100 er et investorinitiativ, som har fokus på at gå i dialog med de 100 største børsnoterede selskaber om deres ambitioner og indsatser for håndtering af tab af

³ IIGCC står for The Institutional Investors Group on Climate Change

natur og biodiversitet. Nature Action 100 er som Climate Action 100+ blot med fokus på biodiversitet.

Desuden har PKA i 2022 meldt sig ind i FAIRR. FAIRR er en velgørenhedsorganisation, støttet af investorer, hvis formål er at skabe øget opmærksomhed på ESG-relaterede risici og muligheder i fødevaresektoren globalt. FAIRR går på vegne af investorer i dialog med fødevarevirksomheder og andre interessenter for at skabe øget fokus på bl.a. biodiversitet, afskovning, vandmangel og folkesundhed. FAIRR retter i 2022-2023 særligt fokus på bl.a. klimarelaterede risici og biodiversitet.

I 2021 opgjorde vi internt og efter bedste evne de af PKA's investeringer, hvori biodiversitet indgår – det gælder bl.a. grønne obligationer, der har direkte fokus på biodiversitet samt svanemærkede ejendomme. Vi ser frem til at opføre og fremme PKA's biodiversitetsrelaterede investeringer mere systematisk, når anbefalingerne fra Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD) foreligger, forventeligt i 2023.

Senest har PKA meldt sig ind i Net Zero Engagement Initiative, et nyt investorinitiativ i Climate Action100+-regi under IIGCC. Formålet er at bruge aktivt ejerskab som løftestang til at fremme investorernes net-zero målsætninger overfor de 100 selskaber, som ikke er del af det eksisterende CA100+-initiativ, men som udleder næstmest CO₂ i forhold til CA100+-fokusselskaberne. Initiativet skal skaffe oplysninger, som er nødvendige for at kunne se, om porteføljeselskaber er på linje med Paris-aftalen, herunder troværdig net-zero forpligtelse, robuste CO₂-mål på hhv. kort-, mellem- og lang sigt, tydelig rapportering om CO₂-udledning og -reduktioner på tværs af scope 1, 2 og 3 og troværdig strategi for klimaneutralitet. Initiativet understøtter PKA's arbejde for at blive CO₂-neutral i overensstemmelse med Paris-aftalen.

PENNEO

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende. Dokumentet er underskrevet via Penneo™ sikker digital underskrift. Underskrivernes identiteter er blevet registreret, og informationerne er listet herunder.

“Med min underskrift bekræfter jeg indholdet og alle datoer i dette dokument.”

Jon Steingrim Johnsen

Adm. direktør

Serienummer: 6a1886df-1889-4f0c-8ab9-882bd4552459

IP: 2.130.xxx.xxx

2023-03-12 13:42:01 UTC

Ghita Parry

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: c3ecf844-c691-4b21-ae1c-f22b20301c5a

IP: 80.62.xxx.xxx

2023-03-12 13:45:35 UTC

Mary-Ann Sørensen

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: 9052f6d0-22f8-4fe5-9208-c642016060cb

IP: 188.177.xxx.xxx

2023-03-12 15:11:15 UTC

Bitten Kaanbjerg Kristensen

Bestyrelsesnæstformand

Serienummer: 4370ed47-4c76-418e-b35e-4ea2812995ae

IP: 37.97.xxx.xxx

2023-03-12 15:13:32 UTC

Brian Errebo-Jensen

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: 09f01dbd-c420-4f3b-a5c3-d20cb67416f3

IP: 188.179.xxx.xxx

2023-03-12 15:38:41 UTC

Bo Libergren

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: fea5da96-cd09-4f0b-a562-8575bf11c661

IP: 176.23.xxx.xxx

2023-03-12 15:54:06 UTC

Anne Theilgaard Jacobsen

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: 4772ac21-bff0-40d0-b9b2-49ed51604bfe

IP: 193.169.xxx.xxx

2023-03-12 16:09:53 UTC

Lis Britt Munk

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: 4a3a3eac-76fe-487c-b314-d057de430fae

IP: 87.57.xxx.xxx

2023-03-12 18:08:17 UTC

Penneo dokumentnøgle: MTQ6K-NVWVP-AHAFT-5CV87-IN38N-C3QAB

Dette dokument er underskrevet digitalt via **Penneo.com**. Signeringsbeviserne i dokumentet er sikret og valideret ved anvendelse af den matematiske hashværdi af det originale dokument. Dokumentet er låst for ændringer og tidsstempelt med et certifikat fra en betroet tredjepart. Alle kryptografiske signeringsbeviser er indlejret i denne PDF, i tilfælde af de skal anvendes til validering i fremtiden.

Sådan kan du sikre, at dokumentet er originalt

Dette dokument er beskyttet med et Adobe CDS certifikat. Når du åbner dokumentet

i Adobe Reader, kan du se, at dokumentet er certificeret af **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette er din garanti for, at indholdet af dokumentet er uændret.

Du har mulighed for at efterprøve de kryptografiske signeringsbeviser i indlejret i dokumentet ved at anvende Penneos validator på følgende websted: **<https://penneo.com/validator>**

PENNEO

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende. Dokumentet er underskrevet via Penneo™ sikker digital underskrift. Underskrivernes identiteter er blevet registreret, og informationerne er listet herunder.

“Med min underskrift bekræfter jeg indholdet og alle datoer i dette dokument.”

Navnet er skjult

Investeringssagkyndig

Serienummer: 8390ea35-91c7-4cdb-aa84-5b2893b3fb78

IP: 212.237.xxx.xxx

2023-03-12 19:33:45 UTC

Tina Nør Langager

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: d5f08b34-1006-4d0a-b635-90c3b7a161ff

IP: 109.56.xxx.xxx

2023-03-12 21:05:11 UTC

Anders Kühnau Hansen

Bestyrelsesformand

Serienummer: 4a6404b3-ed4a-4b64-9e82-8b2ddc204104

IP: 87.63.xxx.xxx

2023-03-13 07:34:25 UTC

Navnet er skjult

Revisionsudvalgsformand

Serienummer: 44051a0f-ac18-413d-906c-f55a8122e375

IP: 195.249.xxx.xxx

2023-03-13 07:48:23 UTC

Marcus Douwe Meijer

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-604719413381

IP: 159.253.xxx.xxx

2023-03-13 13:41:41 UTC

Hans Toft

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: 4e3ec680-2169-4f54-aa43-3ebef77fdf8f

IP: 128.0.xxx.xxx

2023-03-14 08:41:48 UTC

Anita Barbesgaard

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-137880691899

IP: 188.114.xxx.xxx

2023-03-14 13:49:42 UTC

Merete Ringsholt

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: 1b1b7e59-455f-4c08-ac99-ff638a6f5da6

IP: 80.62.xxx.xxx

2023-03-14 15:29:17 UTC

Penneo dokumentnøgle: MTQ6K-NVWVP-AHAFT-5CV87-IN38N-C3QAB

Dette dokument er underskrevet digitalt via **Penneo.com**. Signeringsbeviserne i dokumentet er sikret og valideret ved anvendelse af den matematiske hashværdi af det originale dokument. Dokumentet er låst for ændringer og tidsstempelt med et certifikat fra en betroet tredjepart. Alle kryptografiske signeringsbeviser er indlejret i denne PDF, i tilfælde af de skal anvendes til validering i fremtiden.

Sådan kan du sikre, at dokumentet er originalt

Dette dokument er beskyttet med et Adobe CDS certifikat. Når du åbner dokumentet

i Adobe Reader, kan du se, at dokumentet er certificeret af **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette er din garanti for, at indholdet af dokumentet er uændret.

Du har mulighed for at efterprøve de kryptografiske signeringsbeviser i indlejret i dokumentet ved at anvende Penneos validator på følgende websted: **<https://penneo.com/validator>**

PENNEO

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende. Dokumentet er underskrevet via Penneo™ sikker digital underskrift. Underskrivernes identiteter er blevet registeret, og informationerne er listet herunder.

“Med min underskrift bekræfter jeg indholdet og alle datoer i dette dokument.”

Jeanette Præstegaard

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: 176b2828-bb7e-4814-aac0-d816f04e3fb3

IP: 93.160.xxx.xxx

2023-03-15 12:19:49 UTC

Stefan Vastrup

Statsautoriseret revisor

Serienummer: CVR:33771231-RID:52209190

IP: 83.136.xxx.xxx

2023-03-15 12:27:21 UTC

Per Rolf Larssen

Statsautoriseret revisor

Serienummer: CVR:33771231-RID:64633997

IP: 83.136.xxx.xxx

2023-03-15 13:36:46 UTC

Penneo dokumentnøgle: MTQ6K-NVWWP-AHAFT-5CV87-IN38N-C3QAB

Dette dokument er underskrevet digitalt via **Penneo.com**. Signeringsbeviserne i dokumentet er sikret og valideret ved anvendelse af den matematiske hashværdi af det originale dokument. Dokumentet er låst for ændringer og tidsstemplet med et certifikat fra en betroet tredjepart. Alle kryptografiske signeringsbeviser er indlejret i denne PDF, i tilfælde af de skal anvendes til validering i fremtiden.

Sådan kan du sikre, at dokumentet er originalt

Dette dokument er beskyttet med et Adobe CDS certifikat. Når du åbner dokumentet

i Adobe Reader, kan du se, at dokumentet er certificeret af **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette er din garanti for, at indholdet af dokumentet er uændret.

Du har mulighed for at efterprøve de kryptografiske s igneringsbeviser i ndle-jret i dokumentet ved at anvende Penneos validator på følgende websted: <https://penneo.com/validator>